

Legalaus skaitmeninio turinio vartojimo ir antipiravimo skatinimas

Esamos situacijos analizė

Beatričė Ceizarienė
beatrice.ceizariene@kurkl.lt

Elena Ruikytė
elena.ruikyte@kurkl.lt

LIETUVOS RESPUBLIKOS
KULTŪROS MINISTERIJA

Kurk
Lietuvai

Turinys

Santrumpos ir apibrėžimai	1
Įžanga	2
Intelektinė nuosavybė ir piratavimas	3
Intelektinės nuosavybės rūšys	3
Autorių teisės reikšmė ir piratavimas	4
Ko siekia Lietuva? Strateginių dokumentų analizė.	6
Plėtros programos	8
Strateginiai veiklos planai ir kiti kultūros politikos dokumentai	9
Analizė: Legalaus turinio (ne)vartojimo situacija Lietuvoje	13
Suinteresuotosios šalys	13
Tyrimai	14
Piratavimo mastai	14
Piratinio turinio vartojimo būdai	16
Vartojamas turinys	17
Žala	18
Nelegalaus turinio vartotojas	18
Piratavimo priežastys	19
Legalaus turinio vartojimo skatinimo ir antipiratavimo iniciatyvos Lietuvoje	21
Išvados	23
Šaltiniai	24
Priedai	27

Santrumpos ir apibrėžimai

AGATA – Lietuvos gretutinių teisių asociacija

ATGTĮ – Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymas

AVAKA – Audiovizualinių kūrinių autorių teisių asociacija

EBPO – Europos bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos

EIMIN – Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija

ES – Europos Sąjunga

ESINT – Europos Sąjungos intelektinės nuosavybės tarnyba

IN – intelektinė nuosavybė

INAC – intelektinės nuosavybės apsaugos centras

KKI – kultūros ir kūrybinės industrijos

LATGA – Lietuvos autorių teisių kolektyvinio administravimo asociacija

KM – Lietuvos Respublikos kultūros ministerija

PINO – Pasaulinė intelektinės nuosavybės organizacija

ŠMSM – Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija

TM – Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija

URM – Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija

ŽŪM – Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija

Piravimas – neteisėtas (neturint autoriaus teisių) kūrinių panaudojimas, juos modifikuojant, kopijuojant, platinant, padarant viešai prieinamais ir pan.

Įžanga

Intelektinė nuosavybė (IN) – autorių teisės ir gretutinės teisės, patentai, prekių ženklai, dizainas – neatsiejama mūsų kasdienio gyvenimo dalis. Tai ypatingai išryškėjo 2020 metais, prasidėjus pasaulinei pandemijai, kuomet visas pasaulis persikėlė į virtualią erdvę. Kultūros ir kūrybinių industrijų (KKI) sektoriui teko greitai ir kokybiškai reaguoti į dinamišką bei kintančią KKI paslaugų ir produktų paklausą (ypač audiovizualinių). Naujos vartojimo tendencijos¹ KKI sektoriui reiškė naujas galimybes, tačiau, kita vertus, ir augančius piratavimo mastus.

Šioje analizėje įvertinama esama Lietuvos legalaus skaitmeninio turinio vartojimo ir piratavimo situacija, pateikiant potencialias naudas iš periodiškai vykdomos šios srities stebėsenos ir analizės, vartotojų elgsenos tyrimų, aptariant esamą intelektinės nuosavybės bei autorių teisių ir gretutinių teisių apsaugos sistemą ir ryšį su tokiais strateginiais dokumentais, kaip Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“, XVIII LR Vyriausybės programa ir kt. Taip pat aptariamos institucijos ir kitos suinteresuotosios šalys veikiančios intelektinės nuosavybės apsaugos srityje.

Išanalizavus strateginius dokumentus, reglamentuojančius intelektinės nuosavybės bei autorių teisių ir gretutinių teisių apsaugos sistemą, atlikus išsamią tarptautinių organizacijų (ESINT; PINO) atliekamų tyrimų ir jų duomenų analizę, dalyvavus diskusijose legalaus turinio vartojimo ir antipiravimo skatinimo tema su KM, legalaus turinio aljansu „baLTas“ ir kitomis suinteresuotomis šalimis, pateikiamos išsamios išvados. Šiuo metu Lietuvos intelektinės nuosavybės, autorių teisių ir gretutinių teisių apsaugos sistema yra fragmentiška, menkai grįsta duomenimis, nėra žinomi vartotojų įpročiai, jų savybės, profiliai, o įgyvendinami skirtingi veiksmai bei iniciatyvos nepagrindžia ir neskatina kryptingo šios srities vystymosi.

Todėl siekiant skatinti legalios kūrybinės produkcijos vartojimą ir didinti netoleranciją piratavimui, kelti visuomenės sąmoningumą, pirmiausia yra reikalinga išsami intelektinės nuosavybės, autorių teisių ir gretutinių teisių politikos analizė ir problemų identifikavimas. Svarbu identifikuoti priežastis, kodėl dar nėra sistemingos intelektinės nuosavybės apsaugos srities stebėsenos bei analizės. Ši užduotis atliekama žiūrint į priežastis, kylančias iš viešojo sektoriaus IN apsaugos srities organizacinių, strateginių ir teisinių sričių. Taip pat šia analize siekiama ne tik supažindinti su Lietuvos legalaus skaitmeninio turinio vartojimo ir piratavimo esama situacija bei kylančiais iššūkiais, bet ir apžvelgti jau įgyvendinamą antipiravimą skatinančias iniciatyvas, jų naudą visuomenei, kūrėjams, legalaus turinio platintojams.

1 KEA, The impact of the COVID-19 pandemic on the Cultural and Creative Sector, 2020.

Intelektinė nuosavybė ir piratavimas

Pagal Pasaulinės intelektinės nuosavybės organizacijos (PINO) steigiamosios konvencijos nuostatas² intelektinė nuosavybė apima teises, susijusias su:

- literatūros, meno ir mokslo kūriniams,
- atlikėjų pasirodymams, fonogramoms, radijo ir televizijos laidoms,
- išradimams visose žmogaus veiklos srityse,
- moksliniais atradimais,
- pramoniniu dizainu,
- prekių ženklais, paslaugų ženklais, komerciniais vardais ir pavadinimais,
- apsauga nuo nesąžiningos konkurencijos,
- taip pat visas kitas teises, atsirandančias vykdant intelektinę veiklą pramonės, mokslo, literatūros ar meno srityse.

Intelektinės nuosavybės teisė saugo išradimus, kūrybiškumą, išradingumą.

Intelektinės nuosavybės rūšys

Literatūros, meno ir mokslo kūrinių nuosavybė (apibendrintai – „**autorių teisė**“):

1. Autorių teisės
2. Gretutinės teisės

Pramoninė nuosavybė (pramoninės nuosavybės teisė):

1. Patentų teisė
2. Prekių ženklų teisė
3. Pramoninio dizaino teisė
4. Kitų pramoninės nuosavybės objektų apsauga

Šiame dokumente pramoninės nuosavybės teisės nebus aptariamos. Siekiant suprasti legalaus turinio vartojimo ir piratavimo esamą situaciją Lietuvoje svarbu suprasti autorių teisę plačiąja prasme bei autorių teises ir gretutines teises.

Apibendrintai autorių teisės yra turtinės ir asmeninės neturtinės autoriaus teisės į jo sukurtą intelektualinį (meninį, techninį ar kt.) kūrinį. Turtinės teisės suteikia autoriui teisę kontroliuoti jo kūrinio panaudojimą (išleidimą, platinimą, viešą rodymą, paskelbimą ir pan.) ir teisę gauti pajamas už kūrinio panaudojimą. Neturtinės teisės tai autorystės teisės, teisė į autoriaus vardą, būti paminėtam ant kūrinio viršelio ar pan.

Lietuvoje šios srities teisinis reguliavimas reglamentuojamas Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymu (ATGTJ)³.

² Konvencija, kuria įsteigiama Pasaulinė intelektinės nuosavybės organizacija, pasirašyta 1967 m. liepos 14 d. Stokholme ir pakeista 1979 m. rugsėjo 28 d., 2015 m. gruodžio 10 d. autentiškas vertimas.

³ Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymas.

Autorių teisių objektu yra laikomas kūrinys, kurio samprata yra teisės klausimas. Lietuvos ATGTJ 2 straipsnio 30 dalyje nurodoma, jog kūrinys – originalus kūrybinės veiklos rezultatas literatūros, mokslo ar meno srityje, nepaisant jo meninės vertės, išraiškos būdo ar formos. Iš esmės tas pats pakartota ir ATGTJ 4 straipsnio 1 dalyje: autorių teisių objektai yra originalūs literatūros, mokslo ir meno kūriniai, kurie yra kokia nors objektyvia forma išreikštas kūrybinės veiklos rezultatas. Svarbu pabrėžti, jog autorių teisė saugo kūrybinės veiklos rezultatą objektyvia išraiškos formą, bet ne idėjas, išreikštas kūrinys.

Autorių teisių subjektais laikomi autoriai, kiti fiziniai arba juridiniai asmenys, turintys išimtinės turtinės autorių teisės, taip pat fiziniai arba juridiniai asmenys, kuriems perėjo išimtinės turtinės autorių teisės (autorių teisių perėmėjai).

Gretutinės teisės – tai atlikėjų, fonogramų gamintojų, transliuojančiųjų organizacijų, audiovizualinių kūrinių (filmų) pirmojo įrašo gamintojų teisės, užtikrinančios jų finansinių ir moralinių interesų apsaugą.

Gretutinių teisių objektas – tiek tiesioginis (gyvas atlikimas), tiek į garso ar audiovizualinę laikmeną įrašytas kūrinio atlikimas, fonograma, audiovizualinio kūrinio (filmo) pirmasis įrašas, transliuojančiosios organizacijos radijo ir (ar) televizijos transliacija. Gretutinių teisių subjektai turi išskirtinę teisę leisti ar uždrausti atlikimų, fonogramų, transliacijų, audiovizualinių kūrinių (filmų) įrašų panaudojimą ir teisę gauti atlyginimą, kai šie objektai naudojami. Atlikėjas, be išimtinių turtinių teisių, turi asmenines neturtines teises į savo tiesioginį (gyvą) atlikimą ar atlikimo įrašą. Jis turi teisę reikalauti, kad naudojant atlikimą ar jo įrašą bet kokio iškraipymo ar kitokio pakeitimo, taip pat dėl atlikėjo garbei ar reputacijai galinčio padaryti žalos bet kokio kito kėsinosi į atlikimą ar jo įrašą.

Autorių teisės reikšmė ir piratavimas

Pagrindinės išskiriamos autorių teisių reikšmės ir teikiamos naudos:

1. Socialinė ir kultūrinė reikšmė
2. Ekonominė reikšmė

Autorių kūriniai ir kitų subjektų teikiama produkcija (atlikimai, fonogramos, transliacijos, filmų įrašai) sudaro visuomenės kultūrinio gyvenimo pagrindą. Kūriniai užtikrina socialinį visuomenės narių bendravimą, o kūryba patenkina visuomenės dvasinius idealiuosius poreikius. Taip pat kūrinių naudojimas užtikrina kūrėjų gerovę. Kiekvienas visuomenės narys, daugiau ar mažiau, aktyviau ar pasyviau, dalyvauja kultūriniame gyvenime: skaitydamas knygą, žiūrėdamas filmus ar serialus, klausydamas muzikos, lankydamasis teatre, jis tampa kūrybos rezultatų vartotoju.

Kita vertus, kūrybinės veiklos produkcija turi ir ryškų ekonominį aspektą. Įvairiuose šaltiniuose nurodoma, kad autorių teisės yra kultūros ir netgi ekonomikos vystymosi variklis. Tyrimai rodo, jog kultūros ir kūrybinių industrijų (KKI) iš autorių teisių ir gretutinių teisių indėlis į Lietuvos ekonomiką 2009 metais sudarė net 6 proc. bendrojo vidaus produkto (BVP) ir 5 proc. nacionalinio užimtumo⁴. Nors naujesnių duomenų nėra, šių dienų globalios skaitmenizacijos ir pasaulinės pandemijos kontekste matomas tiek kokybiško kultūrinio turinio vartojimo⁵, tiek jo sklaidos ir platinimo kanalų paklausos augimas⁶. Lietuvoje pirmojo 2020 m. karantino metu net 77 proc. gyventojų užsiėmė bent viena kultūrine veikla ir beveik visi gyventojai, 99 proc., vartojo

4 UAB „Bankinės konsultacijos“, Kūrybinių ir kultūrinių industrijų NKP projektų galimybes paskatinti ekonomiką. Galimybių studija, (n.d.).

5 UAB „KOG institutas“, UAB „Norstat LT“, Gyventojų dalyvavimas kultūroje ir pasitenkinimas kultūros paslaugomis, 2020.

6 Olsberg SPI, Global Screen Production – The Impact of Film and Television Production on Economic Recovery from COVID-19, 2020.

kultūros produktus virtualiai. Tai daugiausia filmai ir videomenas (96 proc.), knygos ir kita spauda (94 proc.), scenos menai (85 proc.).

Pateikti duomenys pozityviu požiūriu rodo autorių teisės glaudumą su ekonomika. Tačiau galima ir būtina pateikti duomenis, kurie rodo neigiamą įtaką ne tik ekonomikai, bet ir valstybės politikai, jeigu autorių teisės apsauga būtų nepakankama.

Kartu su išaugusiu skaitmeninio kultūrinio turinio vartojimu auga ir piratavimo mastai visame pasaulyje. Forbes⁷ skelbia („MUSO“ 2020 m. tyrimo duomenys), jog 2020 metų pavasarį Jungtinėse Amerikos Valstijose (JAV) bei Jungtinėje Karalystėje (JK) paskelbus karantiną srautas piratinėse filmų transliavimo ir atsiuntimo svetainėse išaugo daugiau nei 40 proc. Panašios tendencijos matomos ir kitose Europos šalyse, kuomet kiekviena šalis įvedė griežtą karantiną, pavyzdžiui 66 proc. Italijoje, 50,4 proc. Ispanijoje, 35,5 proc. Vokietijoje. Pasaulyje labiausiai pirataujamas ir sudarantis daugiau nei 66 proc. viso piratinio turinio yra audiovizualinis turinys (filmai, serialai, TV laidos)⁸. Dėl audiovizualinio turinio piratavimo JAV kasmet praranda apie 29,2 mlrd. dolerių pajamų bei nuo 230 000 iki 560 000 darbo vietų. Įdomu ir tai, jog net 59 proc. žmonių žino bei supranta, kad piratinių vaizdo įrašų atsisiuntimas ar transliavimas yra neteisėtas, tačiau ir toliau tai daro.

Apibendrinant, šie skaičiai atspindi tiek privačių interesų pažeidimus, turtinius praradimus, tiek žalą viešajam interesui ir įtaką makroekonominiams valstybių rodikliams: dėl piratavimo mažėja darbo vietų skaičius, valstybių biudžetai netenka mokesčių, stiprėja nesąžininga konkurencija tarp teisėtą (nepažeidžiančių autorių teisių) produkciją ir neteisėtą produkciją kuriančių bei platinančių rinkos subjektų. Todėl siekiant išsiaiškinti esamą piratavimo ir legalaus skaitmeninio turinio vartojimo situaciją Lietuvoje pirmiausia reikia aptarti kokie yra Lietuvos siekiai autorių teisių apsaugos srityje.

7 Forbes, Rosa Escandon, Film Piracy Has Been Skyrocketing As People Stay Home, 2020 m. balandžio 27 d.

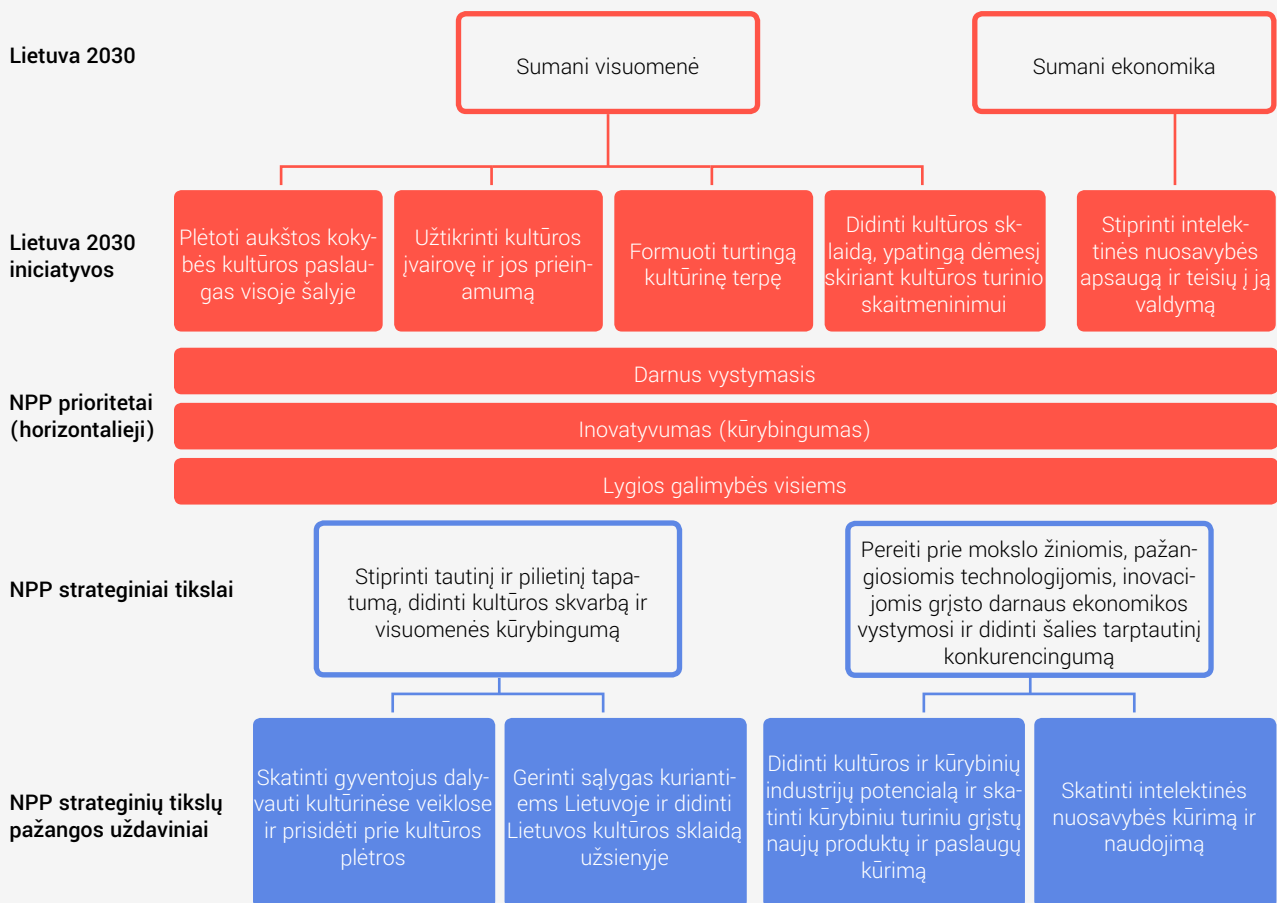
8 Go-Gulf, Online Piracy in Numbers – facts and Statistics [Infographic], 2021 m. gegužės 1 d.

Ko siekia Lietuva? Strateginių dokumentų analizė

Lietuvos pažangos strategijoje „Lietuva 2030“⁹ (toliau – Strategija), srityje „Sumani visuomenė“ ypatingas dėmesys skiriamas veiklios, solidarios ir kūrybingos, besimokančios visuomenės stiprinimui. Siekiant pokyčių, numatytos esminės iniciatyvos: plėtoti aukštos kokybės kultūros paslaugas visoje šalyje; užtikrinti kultūros įvairovę ir jos prieinamumą; formuoti turtingą kultūrinę terpę, skatinti visuomenės dalyvavimą kultūros procesuose; didinti kultūros sklaidą, ypatingą dėmesį skiriant kultūros turinio skaitmeninimui. Srityje „Sumani ekonomika“ akcentuojamas palankios verslui aplinkos sukūrimas bei šio pokyčio iniciatyva – sustiprinti intelektinės nuosavybės apsaugą ir teisių į ją valdymą.

Strategiją įgyvendinančios **Nacionalinės 2021 – 2030 metų pažangos strategijos** (toliau – NPP)¹⁰ horizontaliųjų principų įgyvendinimui numatyti 10 strateginių tikslų bei suplanuoti pažangos uždaviniai. Siekiant įgyvendinti pokyčius kultūros prieinamumo, sklaidos ir intelektinės nuosavybės srityse, aktualūs strateginiai tikslai – Nr. 1 *pereiti prie mokslo žiniomis, pažangiosiomis technologijomis, inovacijomis grįsto darnaus ekonomikos vystymosi ir didinti šalies tarptautinį konkurencingumą* ir Nr. 4 *stiprinti tautinį ir pilietinį tapatumą, didinti kultūros skvarbą ir visuomenės kūrybingumą*.

1 pav. Strategijoje ir NPP nustatyti kultūros prieinamumo ir intelektinės nuosavybės prioritetai ir tikslai

Šaltiniai: Lietuva 2030; 2021 – 2030 metų nacionalinis pažangos planas

9 Valstybės pažangos strategija „Lietuvos pažangos strategija „2030“, patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. gegužės 15 d. Nutarimu Nr. XI-2015 „Dėl Valstybės pažangos strategijos „Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“ patvirtinimo“.

10 2021 – 2030 metų nacionalinis pažangos planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. rugsėjo 9 d. Nutarimu Nr. 998 „Dėl 2021 – 2030 metų nacionalinio pažangos plano patvirtinimo“.

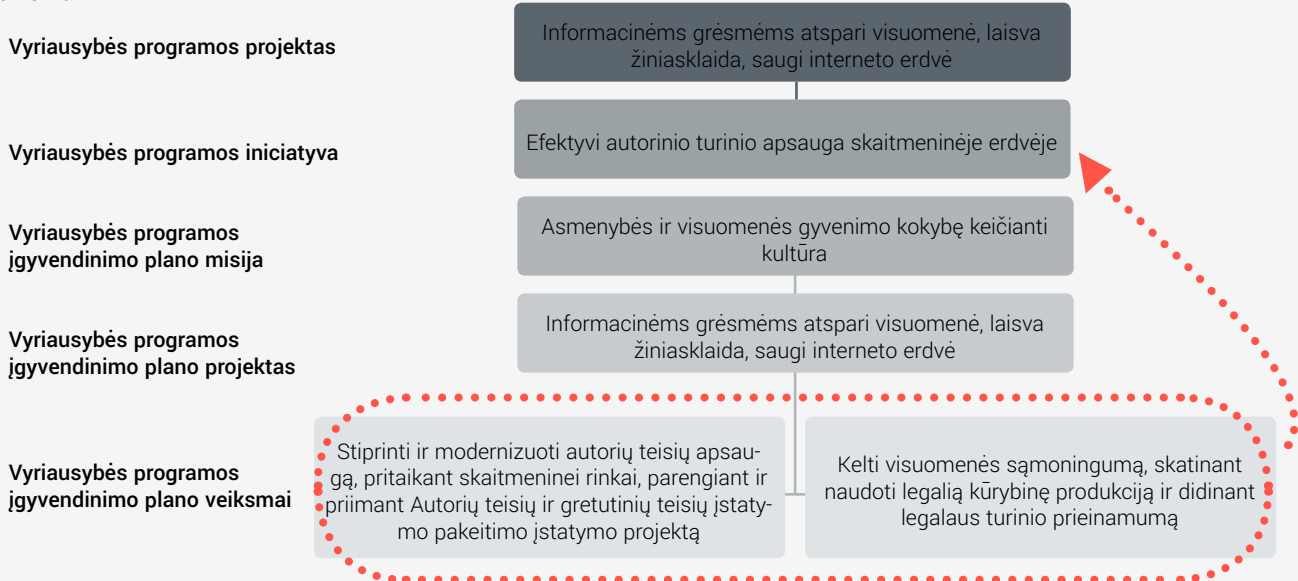
Siekiant pirmojo strateginio tikslo, numatoma įgyvendinti šiuos pažangos uždavinius: 1.9 *Skatinti intelektualinės nuosavybės kūrimą ir naudojimą* ir 1.8 *didinti kultūros ir kūrybinių industrijų potencialą ir skatinti kūrybiniu turiniu grįstų naujų produktų ir paslaugų kūrimą*.

Įgyvendinant NPP ketvirtąjį strateginį tikslą siekiama didinti kultūros vaidmenį visuomenėje, spręsti kultūros paslaugų prieinamumo bei kokybės problemas, skatinti kūrėjus kurti, didinti gyventojų įsitraukimą. Numatoma įgyvendinti šiuos pažangos uždavinius: 4.1 *Skatinti gyventojus dalyvauti kultūrinėse veiklose ir prisidėti prie kultūros plėtros*; 4.2 *Gerinti sąlygas kuriantiems Lietuvoje ir didinti Lietuvos kultūros sklaidą užsienyje*.

Šie strateginiai tikslai atsispindi ir **XVIII Lietuvos Respublikos Vyriausybės programoje**¹¹ (toliau – Programa). Programoje numatyti bendrieji vyriausybės veikimo principai: bendradarbiavimas; reputacijos stiprinimas, ilgalaikė gera šalies reputacija; darantys įtaką ir kultūros politikos įgyvendinimui. Viena iš Programos misijų – asmenybės ir visuomenės gyvenimo kokybę keičianti kultūra, o šios misijos prioritetas – kultūros ir švietimo ryšys. Programoje ypatingas dėmesys skiriamas kultūros įvairovės ir prieinamumo didinimui. Siekiama, jog iki 2030 m. į kultūrinės ir kūrybinės veiklas bus įsitraukę 50 proc. šalies gyventojų (šiandien – 22,5 proc.), o intelektine nuosavybe pagrįstų produktų dalis, palyginti su bendru Lietuvos eksportu, – 8 proc. Vienas iš numatytų Vyriausybės prioritetinių projektų – informacinėms grėsmėms atspari visuomenė, laisva žiniasklaida, saugi interneto erdvė. Šio projekto iniciatyva 84.5 *efektyvi autorinio turinio apsauga skaitmeninėje erdvėje* siekiama užtikrinti kompleksinį požiūrį į autorių teisių apsaugą, telkiant atsakingų institucijų pastangas apriboti galimybes gauti ir tiesioginių, ir netiesioginių pajamų iš platinamo piratinio turinio.

2021 m. patvirtintame **XVIII Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plane**¹² įtvirtinti tikslai atliepia NPP tikslus. Įgyvendinimo plano II misija (prioritetas) – *asmenybės ir visuomenės gyvenimo kokybę keičianti kultūra*. Šio prioriteto tikslams pasiekti numatytas projektas - *informacinėms grėsmėms atspari visuomenė, laisva žiniasklaida, saugi interneto erdvė* bei projekto veiksmai 2.7.5–2.7.6 įgyvendina Programos iniciatyvą 84.5.

2 pav. XVIII LR Vyriausybės programoje ir įgyvendinimo plane numatyti autorių teisių apsaugos projektai, iniciatyvos ir veiksmai

Šaltiniai: Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programa; Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo planas

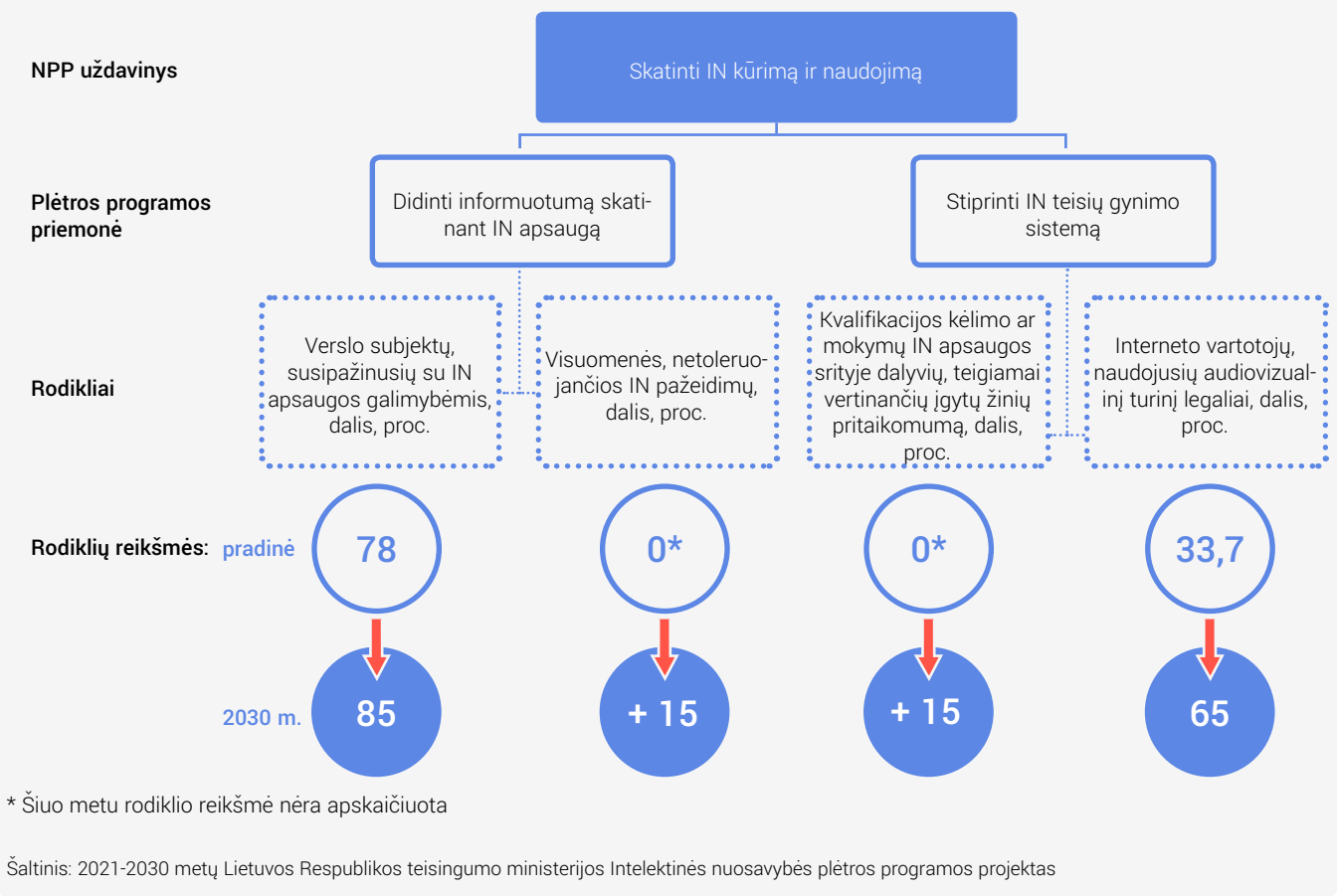
11 Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programa, patvirtinta LR Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72.

12 Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo planas, patvirtintas LR Vyriausybės 2021 m. kovo 10 d. nutarimu Nr. 155.

Plėtros programos

Dėmesys intelektinės nuosavybės kūrimui, naudojimui ir apsaugai akcentuojamas ir **Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos 2021–2030 metų Intelektinės nuosavybės plėtros programos projekte**¹³, kuriame viena iš iškeltų problemų – neužtikrinamas veiksmingas IN teisių gynimas. Šios problemos sprendimui numatytos dvi priemonės: *didinti informuotumą skatinant intelektinės nuosavybės apsaugą* (13-001-01-09-02); *stiprinti intelektinės nuosavybės teisių gynimo sistemą* (13-001-01-09-04). Pirmą minimą priemonę siekiama didinti verslo subjektų, susipažinusių su IN apsaugos galimybėmis, skaičių ir didinti visuomenės netoleranciją IN pažeidimams. Antrąją priemonę siekiama kelti specialistų kvalifikaciją IN apsaugos srityje bei taikyti įgytas žinias praktikoje ir didinti interneto vartotojų, naudojusį audiovizualinį turinį legaliai, skaičių. Abiejų priemonių įgyvendinime numatytas ir KM dalyvavimas. Tačiau reikia pabrėžti, kad ši plėtros programa dar nėra patvirtinta Vyriausybės.

3 pav. Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos 2021–2030 metų Intelektinės nuosavybės plėtros programos projekte numatytos IN apsaugos priemonės ir rodikliai

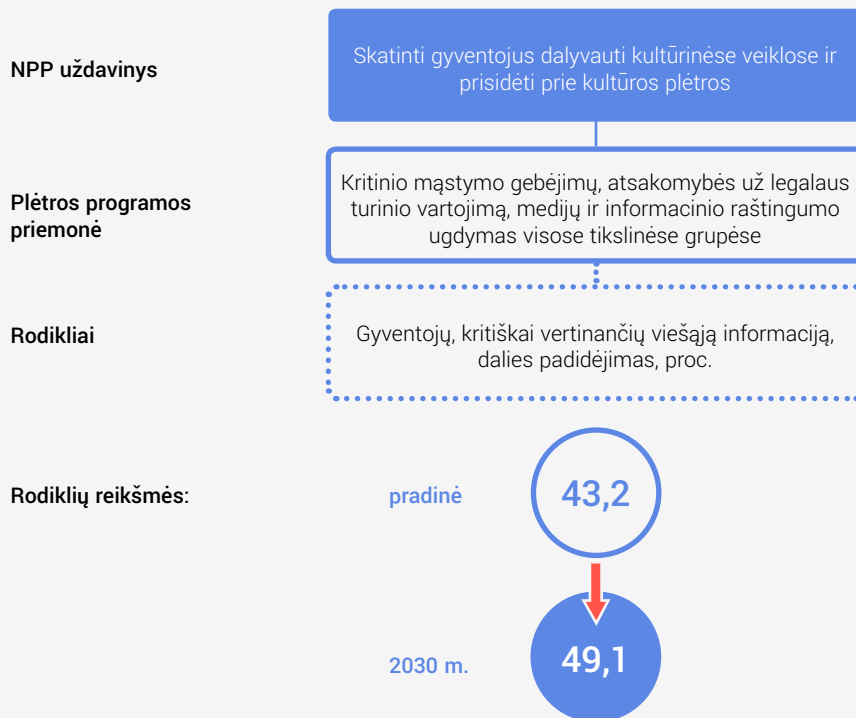

2021 – 2030 metų Kultūros ir kūrybingumo plėtros programoje¹⁴ NPP uždaviniui 4.1 iškelta problema – neaktyvus gyventojų dalyvavimas kultūroje ir netolygus jos vartojimas nesutelkia kultūros potencialo sąmoningai visuomenei ugdyti. Šios problemos sprendimui viena iš numatytų priemonių: *kritinio mąstymo gebėjimų, atsakomybės už legalaus turinio vartojimą, medijų ir informacinio raštingumo ugdymas visose tikslinėse grupėse* (08-001-04-01-04 (PP)). Šia priemone siekiama didinti kritiškai vertinančių viešąją informaciją gyventojų dalį.

13 2021-2030 metų Intelektinės nuosavybės plėtros programos projektas, teiktas LR Vyriausybei 2021 m. rugsėjo 21 d. (21-27178).

14 2021 – 2030 metų Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos kultūros ir kūrybingumo plėtros programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. rugsėjo 29 d. Nutarimu Nr. 781 „Dėl 2021-2030 metų Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos kultūros ir kūrybingumo plėtros programos patvirtinimo“.

4 pav. Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos 2021–2030 metų Kultūros ir kūrybingumo plėtros programoje numatytos legalaus turinio vartojimo skatinimo priemonės ir rodikliai

Šaltinis: 2021 – 2030 metų Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos Kultūros ir kūrybingumo plėtros programa

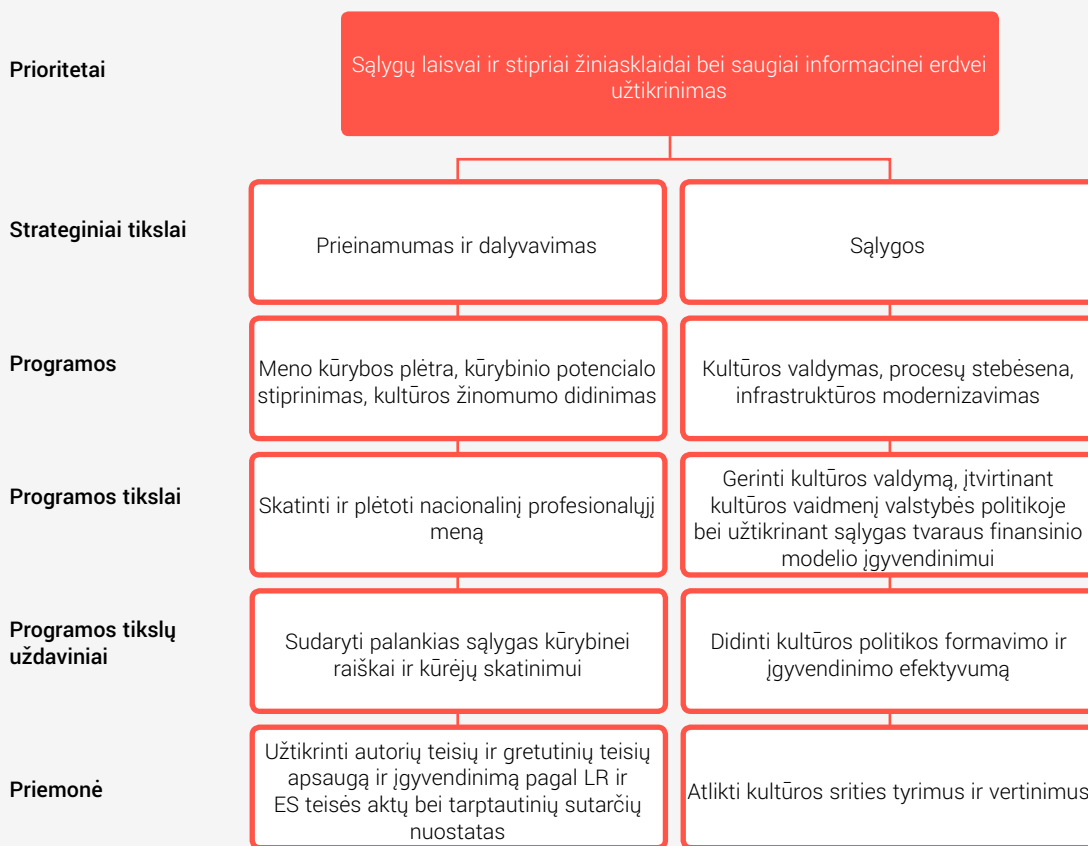
Strateginiai veiklos planai ir kiti kultūros politikos dokumentai

Siekiant užtikrinti pažangą intelektualinės nuosavybės apsaugos srityje, tęstinės veiklos numatytos ir **Lietuvos Respublikos kultūros ministro valdomų sričių 2021-2023 metų strateginiame veiklos plane**¹⁵ (toliau – Strateginis veiklos planas). Vienas iš valdymo srities veiklos prioritetų – Nr. 4 *sąlygų laisvai ir stipriai žiniasklaidai bei saugiai informacinei erdvei užtikrinimas*. Šio prioriteto svarbiausios veiklos: ES ir Lietuvos teisės suderinamumas autorių teisių ir gretutinių teisių apsaugos srityje, užtikrinant tinkamą šių teisių kolektyvinį administravimą; autorių teisių apsaugos stiprinimas ir modernizavimas skaitmeninėje rinkoje; legalaus turinio prieinamumo didinimas.

Strateginio veiklos plano 1 strateginiu tikslu, *prieinamumas ir dalyvavimas*, siekiama užtikrinti nacionalinės kultūros gyvybingumą, saugumą, kokybiškos informacijos prieinamumą visuomenei, sudaryti sąlygas žmogui stiprinti gebėjimus suvokti vykstančius procesus, prisitaikyti prie šiuolaikinio gyvenimo pokyčių, lavinti kritinį mąstymą. Pirmąjį strateginį tikslą įgyvendina 01-07 programa – *meno kūrybos plėtra, kūrybinio potencialo stiprinimas, kultūros žinomumo didinimas*. Šios programos 1 tikslo – *skatinti ir plėtoti nacionalinį profesionalų meną* – 01-02 uždaviniu siekiama sudaryti palankias sąlygas kūrybinei raiškai ir kūrėjų skatinimui, o įgyvendinama 01-02-03 priemonė yra užtikrinanti autorių teisių ir gretutinių teisių apsaugą, įgyvendinamą pagal Lietuvos Respublikos ir Europos Sąjungos teisės aktų bei tarptautinių sutarčių nuostatas. Siekiant modernizuoti autorių teisių apsaugą Lietuvoje ir skatinti visuomenės suvokimą apie IN apsaugos svarbą, planuojama: teisinio reglamentavimo pataisos, ES direktyvų pritaikymas; ieškoti priemonių piratavimo problemai spręsti; toliau bendradarbiauti su PINO, įgyvendinti dvišalius projektus, teikti reikiamą informaciją tyrimams atlikti.

15 Lietuvos Respublikos kultūros ministro valdomų sričių 2021 – 2023 metų strateginis veiklos planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2021 m. kovo 22 d. įsakymu Nr. JV-348.

5 pav. Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos 2021–2023 metų strateginiame veiklos plane numatytos programos, tikslai, uždaviniai ir priemonės

Šaltinis: Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos 2021 – 2023 metų strateginis veiklos planas

Strateginio veiklos plano 2 strateginiu tikslu, *sąlygos*, siekiama efektyvaus valdymo kultūros sektoriuje bei gerinti sąlygas kultūros plėtrai. Šį strateginį tikslą įgyvendina 02-07 programa – *kultūros valdymas, procesų stebėseną, infrastruktūros modernizavimas*, kurios tikslas yra gerinti kultūros valdymą, įtvirtinant kultūros vaidmenį valstybės politikoje bei užtikrinant sąlygas tvaraus finansinio modelio įgyvendinimui. Svarbu paminėti, jog siekiant šių tikslų, ypatingai aktualu yra užtikrinti procesų stebėseną. Todėl yra numatyta 01-01-04 priemonė – atlikti kultūros srities tyrimus ir vertinimus. Iki šiol Lietuvoje nebuvo atliekami periodiniai nelegalaus turinio vartojimo lygio nustatymo ar kiti su autorių teisių ir gretutinių teisių apsauga susiję tyrimai. Kultūros ministerija kartu su Lietuvos kultūros taryba 2022-2024 metų tyrimų plane numato 2022 metais sukurti Lietuvos gyventojų nelegalaus turinio vartojimo lygio nustatymo metodiką ir atlikti pilotinį šio lygio nustatymo tyrimą. Tokį tyrimą planuojama atlikti periodiškai ir matuoti pokytį.

Kalbant apie Lietuvos kultūros politiką, svarbu paminėti ir tai, jog šiuo metu dar nėra visa apimančio teisės akto, kuriuo būtų įtvirtintas Lietuvos kultūros politikos modelis ir įvardytos jo teisinės, infrastruktūros, ekonominės priemonės, nustatančios ir įteisinančios valstybės įsipareigojimų kultūros srityje visumą¹⁶. Tačiau siekiant ilgalaikio pokyčio, Lietuvos Respublikos Seimas 2010 m. birželio 30 d. nutarimu Nr. XI-977 patvirtino **Lietuvos kultūros politikos kaitos gaires**¹⁷ (toliau – Kaitos gairės), kurių tikslas – atnaujinti Lietuvos kultūros politikos modelį, kuris padėtų atskleisti ir plėtoti visuomenės kultūrinį tapatumą ir kūrybinį potencialą. Iš viso

16 Lietuvos kultūros politikos kaitos gairių įgyvendinimo 2021–2024 metų prioritetų aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Seimo 2021 m. rugsėjo 10 d. nutarimu Nr. XIV-517 „Dėl Lietuvos kultūros politikos kaitos gairių įgyvendinimo 2021-2024 metų prioritetų aprašo patvirtinimo“.

17 Lietuvos kultūros politikos kaitos gairės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2010 m. birželio 30 d. nutarimu Nr. XI-977 „Dėl Lietuvos kultūros politikos kaitos gairių patvirtinimo“.

numatyta dešimt gairių, iš kurių ketvirtąja yra siekiama *užtikrinti autorių teisių ir gretutinių teisių aukšto lygio apsaugą, didinti Lietuvos kūrėjų intelektualinį kapitalą ir juo pagrįstą kūrybinių industrijų konkurencingumą*. Nors Kaitos gairėse numatytas siūlymas Lietuvos Respublikos Vyriausybei parengti ir patvirtinti Kaitos gairių įgyvendinimo priemonių planą, tai nėra įgyvendinta. Todėl Lietuvos Respublikos Seimas 2021 m. rugsėjo 10 d. nutarimu Nr. XIV-517 patvirtino Lietuvos kultūros politikos kaitos gairių įgyvendinimo 2021-2024 metų prioritetų aprašą ir pateikė siūlymą Lietuvos Respublikos Vyriausybei parengti ir patvirtinti šių prioritetų priemonių planą. Autorių teisių ir gretutinių teisių apsaugos sritis nėra numatyta tarp prioritetų.

Atsižvelgiant į Kaitos gaires parengta ir **Lietuvos kultūros politikos strategija** (toliau – Kultūros politikos strategija)¹⁸. Šis dokumentas įvardijamas kaip artimiausio laikotarpio kultūros srities pokyčius ir jų poveikį Lietuvos gyventojams apibrėžiančių esminių nuostatų visuma. Kultūros politikos strategijos pagrindinis (strateginis) tikslas – *darnios visuomenės ir gerovės kūrimui įtrauki kultūra*. Šiam tikslui pasiekti numatytos trys kryptys, keturi tikslai ir juos įgyvendinantys uždaviniai. Įgyvendinant ketvirtojo Kultūros politikos strategijos tikslo trečiąjį uždavinį akcentuojama būtinybė skatinti legalios autorinės produkcijos naudojimą, stiprinti piratavimo prevenciją, stiprinti visuomenės informavimą apie autorių teises, stabdyti piratinės produkcijos sklaidą, konsultuoti kūrybinius darbuotojus autorių teisių apsaugos klausimais. Taip pat pirmojo tikslo pirmajame uždavinyje, nors pavadinime ir neminima, akcentuojamas poreikis nuosekliai kultūros sričių, kultūros politikos stebėsenai bei analizei. Numatyta, jog per artimiausią laikotarpį (iki trejų metų) turėtų būti sukurta vieninga kultūros sričių tendencijų stebėsenos sistema, kuri įgalintų nuosekliai analizuoti kultūros problematiką ir argumentuotai planuoti kultūros politikos veiksmus.

6 pav. Lietuvos kultūros politikos strategijoje numatytos autorių teisių ir kultūros politikos stebėsenos kryptys, tikslai ir uždaviniai

Šaltinis: Lietuvos kultūros politikos strategija

Apibendrinant atliktą strateginių dokumentų analizę galima teigti, jog IN, autorių teisių ir gretutinių teisių reikšmė bei piratavimo problema yra aiškiai apibrėžiama ir reglamentuojama. Tai leidžia kryptingai ir struktūruotai judėti link problemos sprendimų bei reikalingų pokyčių įgyvendinimo. Tačiau veikianti autorių teisių

18 Lietuvos kultūros politikos strategija, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2019 m. birželio 26 d. nutarimu Nr. 665 „Dėl Lietuvos kultūros politikos strategijos patvirtinimo“.

ir gretutinių teisių apsaugos sistema nebūtinai garantuoja pakankamą šios srities apsaugą, ne visada užkertamas kelias nelegaliems IN naudojimo būdams. Pasigendama vieningo sisteminio požiūrio ir strategijos apimančios IN apsaugos skatinimo priemonės. Todėl kitame šios analizės skyriuje išsamiau nagrinėjama esama legalaus turinio vartojimo ir antipiravimo skatinimo situacija Lietuvoje: aptariamos šioje srityje veikiančios suinteresuotosios šalys; iki šiol atlikti tyrimai bei jų reikšmė; įgyvendintos legalaus turinio vartojimą skatinančios iniciatyvos.

Analizė: Legalus turinio (ne)vartojimo situacija Lietuvoje

Suinteresuotosios šalys

Lietuvos strateginių planavimo dokumentų analizė atskleidė, jog IN apsaugos srityje nėra vienos atsakingos institucijos koordinuojančios šią sritį. Fragmentuotas IN apsaugos valdymas ir efektyvus tarpinstitucinio koordinavimo trūkumas ne kartą akcentuotas ir atliktuose ES bei tarptautiniuose tyrimuose, ataskaitose. IN administravimo ir gynimo problemos buvo identifikuotos Europos bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO)¹⁹, ir buvo pasiūlyta stiprinti IN teisių gynimą užtikrinančių institucijų galimybes bei efektyvumą, šioje srityje sukurti horizontalų, bendrą administravimą. Siūloma skatinti visuomenės švietimą, parengti tarpinstitucinę kovos su klastojimu ir piratavimu strategiją bei įsteigti kovos su piratavimu centrą. Ši problematika taip pat išdėstyta ir PINO ekspertų rekomendacijose²⁰. Akcentuojama, jog šią problemą identifikuoja ir sistemos naudotojai, kurių teigimu, nustatyti atsakingas institucijas yra sudėtinga. Ekspertai rekomenduoja „pagerinti koordinavimą ir sumažinti atsakomybių fragmentaciją“ bei apsvaistyti vienos institucijos, atsakingos už visus IN klausimus, sukūrimą.

Šiuo metu Lietuvoje IN apsaugos srityje veikia ir politiką formuoja net šešios ministerijos (žr. [Priedas Nr. 1](#)): EIMIN – atsakinga už inovacijų skatinimą Lietuvoje; KM – atsakinga už autorių teisių apsaugos sritį; ŠMSM – kuruoja aukštojo mokslo ir bendrojo ugdymo sritį; TM – formuoja pramoninės nuosavybės politiką; URM – koordinuoja intelektinės nuosavybės aspektus tarptautinės prekybos srityje; ŽŪM – atsakinga už žemės ūkio produktų geografinės nuorodos ir augalų veislių teisinę apsaugą. Kiekviena institucija taip pat atskirai vykdo visuomenės švietimo ir informacijos sklaidos veiklas. Veikiant tiek ministerijų išskaidomi ne tik žmogiškieji ištekliai, bet ir vykdomos visuomenės švietimo bei informacijos sklaidos veiklos: tikslinė auditorija, fragmentuojamas informacijos turinys.

Siekiant veiksmingos IN apsaugos sistemos bei koordinuotos veiklos, TM siūlymu 2020 metų birželio 17 d. Vyriausybė sudarė Intelektinės nuosavybės apsaugos koordinavimo komisiją²¹ (toliau – Komisija). Komisijos pagrindinė užduotis – koordinuoti už atskiras sritis atsakingų institucijų veiklą ir šiuo klausimu formuoti valstybės politiką. Siekdama mažinti fragmentaciją bei užtikrinti vieningą valstybės politikos IN apsaugos srityje koordinavimą, Komisija stiprina švietimą ir informavimą, ieško būdų skatinti verslą plačiau naudotis IN, derina piratavimo ir prekių klastojimo prevencijos veiksmus. Tai pirmoji sukurta struktūra IN apsaugos klausimų koordinavimui valstybės lygmeniu. Tačiau svarbu pažymėti ir tai, jog panašios struktūros pritaikymas ir bendradarbiavimas tarp valstybinių institucijų bei kitų suinteresuotų šalių yra taip pat būtinas.

Kalbant apie autorių teises, šioje srityje taip pat aktyviai veikia ir asociacijos bei visuomeninės organizacijos (žr. [Priedas Nr. 1](#)). Kiekviena organizacija, vienydama kūrėjus, atlikėjus, turinio platintojus bei įtraukdama turinio vartotojus, vykdo švietimo ir informavimo veiklas bei kitas iniciatyvas, kurios aptariamoms kitame šios analizės skyriuje (žr. [Psl. 21](#)). Šios organizacijos taip pat vykdo ir tiriamąją veiklą – atlieka kokybinius ir kiekybinius savo administruojamos arba savo veiklos srities tyrimus (žr. [Priedas Nr. 2](#)). Tačiau aktyvus bendradarbiavimas, dalinimasis turimais resursais, žiniomis ir patirtimi kovoje su piratavimu tarp visų suin-

19 OECD Market Openness Review of Lithuania [TAD/TC/ACS(2015)4]

20 PINO, Recommendations on issues that may be considered in developing an intellectual property strategy for Lithuania, 2018.

21 Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. birželio 17 d. nutarimas Nr. 623 „Dėl Intelektinės nuosavybės apsaugos koordinavimo komisijos sudarymo“.

teresuotų šalių veikiančių autorių teisių apsaugos srityje, įskaitant ir KM, pradėtas tik šių metų vasarą. Suformavus dvi darbo grupes – Teisinio reguliavimo ir Švietimo ir turinio vartojimo elgsenos – rengiami reguliarūs posėdžiai, kurių metu išsamiai aptariama piratavimo problematika, priežastys, ieškoma galimų sprendimo būdų. Tačiau šių darbo grupių veikla neturi aiškaus apibrėžto tikslo, vardan ko ir kokio galutinio tikslo siekiant yra organizuojamos šios grupės. Pastebima, jog šių darbo grupių veikla būtų efektyvesnė žinant, ko yra siekiama, bei turint išorinius ekspertus, grupių moderatorius, kurie valdytų procesą bei leistų KM atstovams pilnai įsitraukti ir dalyvauti grupėse.

Akivaizdu, jog suinteresuotų šalių valdymas, ypač kai IN apsaugos sistema yra kompleksiška, nėra pati lengviausia ir (arba) turinti vieną galimą sprendimo būdą užduotis. Nors ir yra kur tobulėti, tačiau pirmieji žingsniai siekiant vieningos IN apsaugos sistemos bei piratavimo mastų Lietuvoje mažinimo nuteikia optimistiškai. Matomas aktyvus įsitraukimas tiek įvairių politikos formuotojų, tiek asociacijų bei visuomeninių organizacijų. Belieka atpažinti, pasiekti ir įtraukti į dialogą galutinį IN produktų ir paslaugų vartotoją.

Tyrimai

Siekiant efektyvaus Lietuvos kultūros sektoriaus veikimo bei pokyčiu jame, tiek politikos formuotojai, tiek kitos suinteresuotos šalys, skiria vis didesnę dėmesį šio sektoriaus ir procesų jame stebėsenai, tyrimams bei analizei. STRATA, Vyriausybės strateginės analizės centras, atlieka kultūros srities poveikio vertinimo tyrimus²², tačiau nėra atlikta tyrimų analizuojančių autorių teisių sritį ir (arba) piratavimo problematiką Lietuvoje. Iš pateikiamos informacijos Lietuvos kultūros tyrimų duomenų bazėje taip pat galima spręsti, jog tyrimai autorių teisių ir gretutinių teisių temomis Lietuvoje vykdomi fragmentuoti ir nereguliariai. Iki šiol atlikti tyrimai apima privalomo kolektyvinio administravimo, nelegalių knygų naudojimo, muzikos klausymosi įpročių, autorių kūrinių atgaminimo reprografijos būdu, autorių teisių industrijos ekonominio indėlio temas. Visi tyrimai yra atlikti po vieną kartą, todėl nėra galimybės stebėti tyrimų rezultatų pokyčius, juos lyginti. KM planuose yra numatyti dar du tyrimai: autorių teisių ir gretutinių teisių apribojimų tema bei nelegalaus turinio vartojimo lygio nustatymo tema. Pastarąjį tyrimą numatyta kartoti periodiškai. Išplėstinis esamų ir planuojamų tyrimų sąrašas pridedamas [priede Nr. 2.](#)

Nagrinėjant piratavimo problematiką: nelegalaus turinio vartotojo profilį, vartojimo įpročius ir priežastis, tyrimų, atliktų Lietuvos apimtyje, kol kas nėra. Todėl analizuojant legalaus skaitmeninio turinio vartojimo ir piratavimo situaciją Lietuvoje, galima remtis tik ES mastu atliktais tyrimais ir duomenimis, pateiktais skirtingų organizacijų. Daugiausiai duomenų galima rasti ESINT inicijuotuose tyrimuose, kuriuose pateikiama ne tik bendra ES statistika, bet iš dalies aptariama ir kiekvienos ES šalies piratavimo situacija. PINO taip pat inicijuoja tyrimus, apimančius piratavimo priežastis bei pasekmes. Svarbu paminėti, kad šios organizacijos inicijuoja pakartotinius tyrimus, dėl to galima įvertinti pokyčius. Tolimesnėje analizėje, remiantis tyrimų duomenimis, aptariama legalaus turinio vartojimo ir piratavimo situacija Lietuvoje.

Piratavimo mastai

Nors pasaulinės pandemijos COVID-19 metu ypatingai išryškėjo kultūros paslaugų ir produktų prieinamumo poreikis skaitmeninėje erdvėje, šalies gyventojų, leidžiančių laisvalaikį internete, augimas matomas nuo 2014 m.²³ Remiantis „Gyventojų dalyvavimo kultūroje ir pasitenkinimo kultūros paslaugomis“ 2020 metų tyrimo

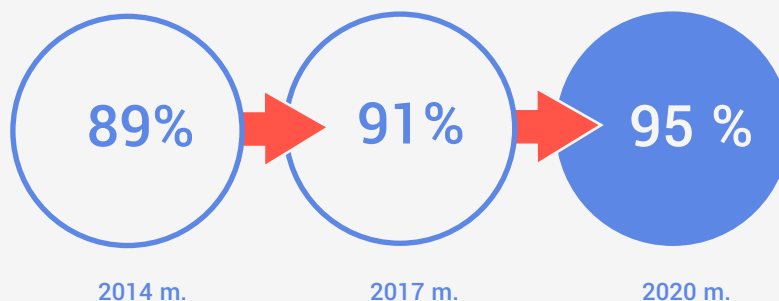
22 STRATA, Atliktų poveikio vertinimo katalogas: 8. Kultūra

23 Lietuvos kultūros politikos strategija, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2019 m. birželio 26 d. nutarimu Nr. 665 „Dėl Lietuvos kultūros politikos strategijos patvirtinimo“.

duomenimis²⁴, nuo 2014 metų taip pat auga filmų žiūrėjimas per TV bei internete (žr. 7 pav.). Tačiau interneto vartotojų, naudojusią audiovizualinį turinį legaliai dalis sudaro tik 33,7 proc., todėl iki 2030 metų siekiama, jog tokį turinį legaliai naudotų 65 proc. vartotojų²⁵.

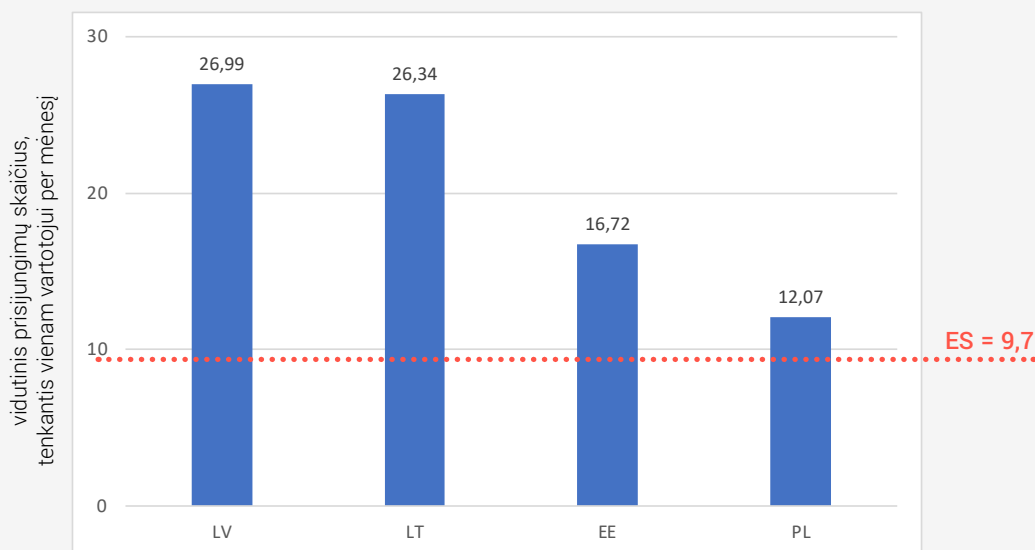
7 Pav. Lietuvos gyventojų filmų žiūrėjimo per TV ir internete tendencijos

Šaltinis: „Gyventojų dalyvavimo kultūroje ir pasitenkinimo kultūros paslaugomis“ 2020 m. tyrimas

Nors Lietuvos gyventojai vis aktyviau vartoja audiovizualinį turinį skaitmeninėje erdvėje, ESINT duomenys rodo, jog pagal nelegalaus skaitmeninio turinio vartojimą šalyje esame lyderiai tarp visų ES šalių. 2019 metų ESINT tyrimo duomenimis²⁶, Lietuva buvo antroje vietoje tarp ES šalių, pagal prisijungimų skaičių prie nelegalaus turinio prieigų, tenkančių vienam vartotojui. Šalies interneto vartotojas prie nelegalių ir piratinių turinių platinančių svetainių vidutiniškai prisijungia net 26 kartus per mėnesį, kai tuo tarpu ES vidurkis yra 9,7 karto. (8 pav.)

8 Pav. Piratavimo mastas pagal šalį

Šaltinis: ESINT, 2019.

24 UAB „KOG institutas“, UAB „Norstat LT“, Gyventojų dalyvavimas kultūroje ir pasitenkinimas kultūros paslaugomis, 2020.

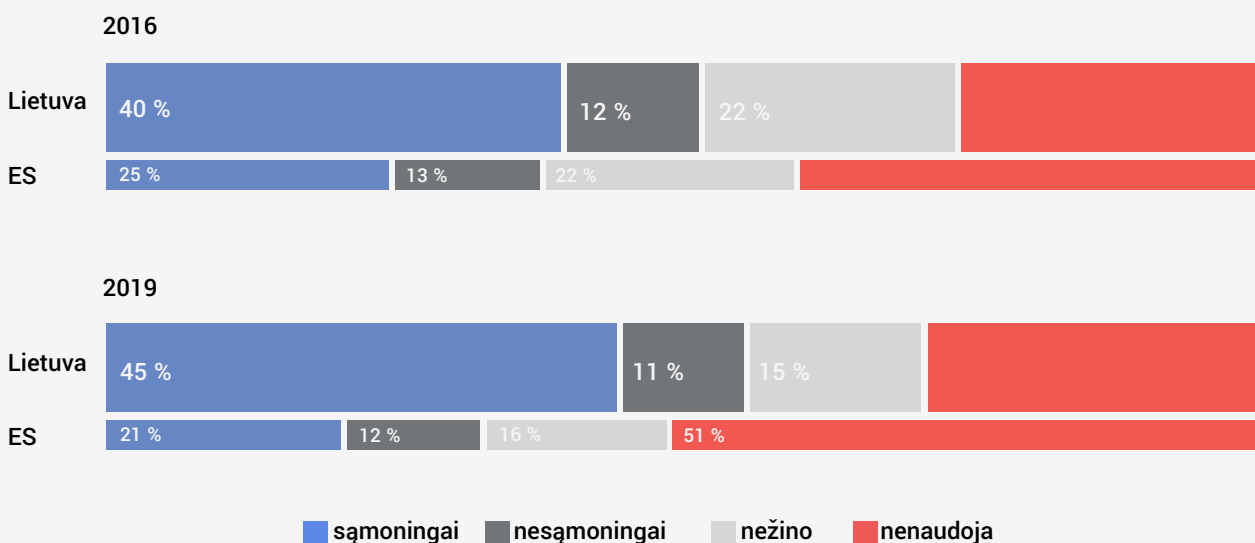
25 2021-2030 metų Intelektinės nuosavybės plėtros programos projektas, teiktas LR Vyriausybei 2021 m. rugsėjo 21 d. (21-27178).

26 ESINT, Online copyright infringement in the European Union. Music, films and TV. 2017 - 2018, 2019.

Panašius tyrimus atlieka ir situaciją Lietuvoje vertina Intelektinės nuosavybės apsaugos centras (INAC). INAC duomenimis²⁷, Lietuvoje 2020 metais 66,3 proc. vartotojų naudojami nelegaliomis-piratinėmis svetainėmis. Tyrimas atliktas skaičiuojant kiek vidutiniškai kartų per dieną unikalūs lankytojai apsilanko legaliose (125 410 kartai) ir nelegaliose svetainėse (246 934 kartai). Taigi daugiau nei kas antras lietuvis naudoja piratinį turinį platinančiomis svetainėmis.

Įdomu pastebėti ir tai, kokia dalis lietuvių vartoja nelegalų turinį sąmoningai ir kokia dalis vartoja nelegalų turinį, nežinodami, kad jis nelegalus. Remiantis ESINT tyrimų duomenimis, vidutinis ES nelegalaus turinio vartotojas yra jaunas žmogus (čia ir toliau, ESINT tyrimuose, jaunas žmogus įvardijamas, kaip 15-24 metų amžiaus). ESINT atliktuose tyrimuose apie jaunimą ir intelektinę nuosavybę 2016²⁸ ir 2019²⁹ metais, galima stebėti, kaip keitėsi jaunų žmonių dalis, vartojančių nelegalų turinį: sąmoningai (žinodami, kad turinys nelegalus) ir nesąmoningai (nežinodami, kad turinys nelegalus). Per trejus metus, daugiau lietuvių pradėjo sąmoningai naudoti turinį iš nelegalių šaltinių, nežymiai sumažėjo žmonių dalis, naudojančių nelegalų turinį nesąmoningai, padidėjo dalis žmonių nenaudojančių turinio iš tokių svetainių, ir sumažėjo dalis žmonių, kurie nežino ar jų vartojamas turinys yra iš legalių ar nelegalių svetainių. Taigi lietuviai vis labiau geba atskirti legalų turinį nuo nelegalaus, tačiau vis dažniau nusprendžia naudoti nelegalų turinį. Tai leidžia daryti prielaidą, kad Lietuvoje vyrauja atsakingumo stoka internetinėje erdvėje, o gebėjimas atskirti legalų turinį nuo nelegalaus nėra esminė ir vienintelė problema.

9 Pav. Nelegalių šaltinių naudojimo aplinkybės

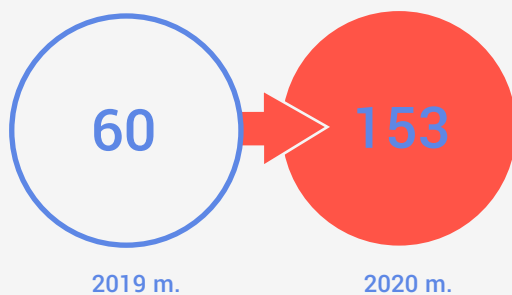
Šaltiniai: ESINT, 2016, 2019

Piratinio turinio vartojimo būdai

Aktyvų autorių teises pažeidžiančių svetainių naudojimą Lietuvoje skatina ir tai, jog Lietuvos rinkai skirtų svetainių skaičius sparčiai auga. INAC 2020 m. duomenimis³⁰, piratinį audiovizualinį (filmai, serialai, TV laidos) turinį platinančių svetainių skaičius per pastaruosius metus išaugo daugiau nei dvigubai (10 pav.).

27 INAC, Lietuvos audiovizualinės rinkos internete pažeidimų masto apžvalga, tendencijos ir rekomendacijos, 2020.
 28 ESINT, Intellectual Property and Youth Scoreboard, 2016.
 29 ESINT, Intellectual Property and Youth Scoreboard, 2019.
 30 INAC, ibid.

10 Pav. Piratinį audiovizualinį turinį platinančių svetainių skaičius

Šaltiniai: INAC, 2021.

INAC pateikia populiariausius piratavimo būdus Lietuvoje ir konkrečias populiariausias piratines svetaines:

Populiarūs piratavimo būdai Lietuvoje:

- Filmų žiūrėjimo tiesiogiai tinklalapiai;
- IPTV (Internet Protocol Television) online tinklalapiai;
- Netflix, Aple TV ar kitų platformų klonai;
- Socialiai tinklai, kuriuose nelegaliai talpinami filmai, serialai (Telegram, Facebook, vk.com, ok.ru, dailymotion.com, mail.ru).

Populiariausios piratinės svetainės Lietuvoje:

- Filmux.to;
- Filmai.in;
- Linkomanija.net;
- Torrent.lt;
- 8 filmai.org.

Vartojamas turinys

Audiovizualinio turinio pasiūla yra gausi, tačiau periodiniuose jaunimo ir intelektinės nuosavybės tyrimuose, inicijuotuose ESINT, išlieka tendencija, kad Lietuvoje dažniausiai naudojamas turinys iš nelegalių šaltinių yra filmai, muzika ir kompiuteriniai žaidimai. 2019 m. duomenimis³¹, jaunimas dažniausiai nelegaliai vartojo:

filmus (77 proc.),

muziką (48 proc.),

kompiuterinius žaidimus (42 proc.).

31 ESINT, Intellectual Property and Youth Scoreboard, 2019.

Tiek EU, tiek Lietuvoje dažniausiai naudojamo nelegalaus turinio kategorijos išlieka tos pačios.

Žala

Nelegalaus skaitmeninio turinio vartojimas kuria visokeriopą žalą valstybei, turinio platintojams, kūrėjams ir patiems vartotojams.

Žala valstybei skaičiuojama gana įvairiai, bet atsižvelgiama į konkrečias KKI sritis. 2016-2017 m. Asociacijos AGATA duomenimis³², filmų, muzikos ir knygų vagys per metus Lietuvoje padaro apie 2,1 mlrd. EUR žalos. INAC teigia³³, kad per metus nelegalaus audiovizualinio skaitmeninio turinio vartojimo žala Lietuvai apytiksliai gali siekti 360.524 mln. EUR.

Kitas svarbus aspektas – prasta Lietuvos reputacija, įvaizdis. Kino platintojai ir festivalių organizatoriai teigia, jog iš 100 Lietuvoje rodomų filmų apie 40 yra pavagiama³⁴. Dėl tokios praktikos auga užsienio šalių partnerių (kino kūrėjų, platintojų, festivalių organizatorių) nepasitikėjimas, atsisakoma bendradarbiauti su Lietuva. Filmų kūrėjai uždraudžia rodyti naujausius filmus festivalių Lietuvoje metu, o pasaulyje pripažintus filmus Lietuvos žiūrovai pamato paskutiniai, tik po pagrindinių premjerų svetur. Didieji audiovizualinio turinio platintojai tokie kaip Netflix, Amazon Prime Video, Apple TV ir kt. taip pat riboja naujausio ir (arba) populiariausio turinio prieigą Lietuvos vartotojams. 2020 m. duomenimis, Netflix platformoje Lietuvoje buvo prieinami iš viso 4841 filmai ir serialai, kai tuo tarpu Jungtinėje Karalystėje – 5673, o Jungtinėse Amerikos Valstijose – 5879³⁵.

Svarbu paminėti ir tai, jog tokie piratavimo mastai rodo ir nepagarbą kūrėjams, jų darbui, kūrybai bei atima jų atlygį. Sudaroma prasta aplinka kurti, todėl kenčia kūrinių kokybė ir kiekybė. Dėl to turime mažiau kokybiško lietuviško turinio.

Akivaizdu, jog dėl piratavimo yra patiriama tiek finansinė žala, tiek kuriama žalinga aplinka kūrėjams, formuojamas prastas šalies įvaizdis, užkertamos galimybės pasiekti legalų turinį. Piratavimo pasekmės aiškios ir darančios įtaką visiems, tačiau nemažiau svarbu yra suprasti kokios yra to priežastys.

Nelegalaus turinio vartotojas

Nagrinėjant nelegalaus turinio vartojimo situaciją Lietuvoje, tikslinga apsibrėžti ir tokio turinio vartotoją, jo elgesio ypatumus ir analizuoti veiksnius darančius įtaką jo pasirinkimams. Šiam tikslui pasiekti yra naudojami vartotojų elgsenos tyrimai, kurie leidžia suprasti vartotoją, jo veiksmus, pasirinkimų priežastis, suprasti ir nuspėti jų elgseną ateityje. Lietuvoje autorių teisių apsaugos srityje tokie tyrimai nėra atliekami, todėl galime remtis tik ES tyrimais.

Remiantis ESINT tyrimų duomenimis³⁶, pagrindiniai nelegalaus turinio vartotojai ES yra jauni, 15 – 24 metų amžiaus žmonės. Vyrai sąmoningai vartoja nelegalų skaitmeninį turinį gerokai dažniau nei moterys. Iš visų grupių išsiskiria ir studentai, kurie sudaro net 23 proc. vartojančių piratinį turinį. Taip pat pastebima, jog tokį turinį dažniau renkasi didžiųjų miestų gyventojai bei asmenys, gyvenantys didesnėse šeimose (4+ asm.). Išsami nelegalaus turinio vartotojų statistika pateikiama priede [Nr. 4](#).

32 AGATA, Filmų, muzikos ir knygų vagys per metus Lietuvoje padaro apie 2,1 mlrd. eurų žalos, 2018 m. balandžio 26 d.

33 INAC, *ibid*.

34 Aljansas „Baltas“, Simonas Kairys. Ką apie mus pasako piratavimo mastai, 2021.

35 Surfshark, Which countries get the best-rated TV shows & films on Netflix?, 2020.

36 ESINT, European citizens and intellectual property: perception, awareness, and behaviour, 2020.

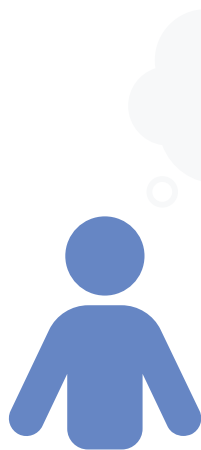
Piravimo priežastys

Švietimo ir informacijos sklaidos trūkumas

Tyrimai rodo, jog yra pastebimas bendras švietimo ir informacijos sklaidos trūkumas autorių teisių temomis. ESINT tyrimo³⁷ duomenimis, jaunimas jaučia informacijos apie IN trūkumą, kuri padėtų suprasti su tuo susijusias problemas. Pastebima, jog tokia informacija yra neefektyviai komunikuojama jų amžiaus grupei. Respondentai, kurie buvo girdėję apie IN, nurodė šaltinius ir kas buvo komunikuojama: televizija (kampanijos); internetas, o tiksliau – socialiniai tinklai (naujienos apie uždaromas nelegalaus turinio svetaines); mokykla (policijos pareigūnų vestos pamokas apie IN, universitetuose organizuojamos paskaitos); skaitmeninės muzikos platformos (anti-piratinės iššokančios žinutės); antipiravimą skatinančios organizacijos.

ESINT apibendrina, kokios komunikacijos ir informacijos, susijusios su IN apsauga ir autorių teisėmis norėtų patys respondentai:

11 Pav. ES jaunimo informacijos apie IN apsaugą ir autorių teisės poreikis

- Kur galiu parsisiųsti turinio legaliai, bet nebrangiai?
- Tikros istorijos žmonių, kurie nukentėjo, kai jų sukurtas turinys buvo nelegaliai naudojamas.
- Kas yra leistina ir kas neleistina, kalbant apie IN?
- Kokią įtaką man daro nelegalaus turinio parsisiuntimas?
- Kiek pinigų kūrėjai praranda dėl nelegalaus turinio?
- Kokios yra nuobaudos už siunčiamą nelegalų turinį?

Šaltinis: ESINT, 2016.

Akivaizdu, jog jaunimas turi poreikį suprasti nelegalaus turinio vartojimo žalą sau bei kūrėjams, suprasti, kada vartojamas turinys yra legalus ir kada ne. Taip pat iškyla ir neprieinamumo problema – norima išsiaiškinti, kaip galima naudoti legalų turinį, tačiau už prieinamą kainą. ES jaunimas informaciją apie IN norėtų gauti per vietinius, jaunos kūrėjus, internetą bei socialinius tinklus, TV, mokyklą ir per kitus nukentėjusius piliečius. Todėl galima daryti išvadą, jog autorių teisių švietimo ir informacijos sklaidos veiklose svarbu ne tik tai, kokia informacija, bet ir kaip ji yra pateikiama, koks tonas ir kokiais kanalais ją komunikuojame.

Pajamų nelygė

Pastebima, jog įtaką piratinio turinio vartojimui turi ir pajamų vienam gyventojui lygis bei pajamų nelygybės mastas: didelės pajamos vienam gyventojui ir maža pajamų nelygė yra siejami su mažesniu piravimo lygiu³⁸. Tačiau visuomenėje egzistuoja stiprus poreikis suprasti kultūrinį kontekstą, sekti tendencijas, neatsilikti nuo popkultūros ir kitų tendencijų internete. Todėl tikėtina, kad visuomenės dalis gaunanti žemesnes pajamas, siekdami išvengti papildomų išlaidų IN produktams bei paslaugoms, bet norėdama neatilikti nuo tendencijų, dažniau renkasi nelegalų-piratinį turinį.

37 ESINT, Intellectual Property and Youth Scoreboard, 2016.

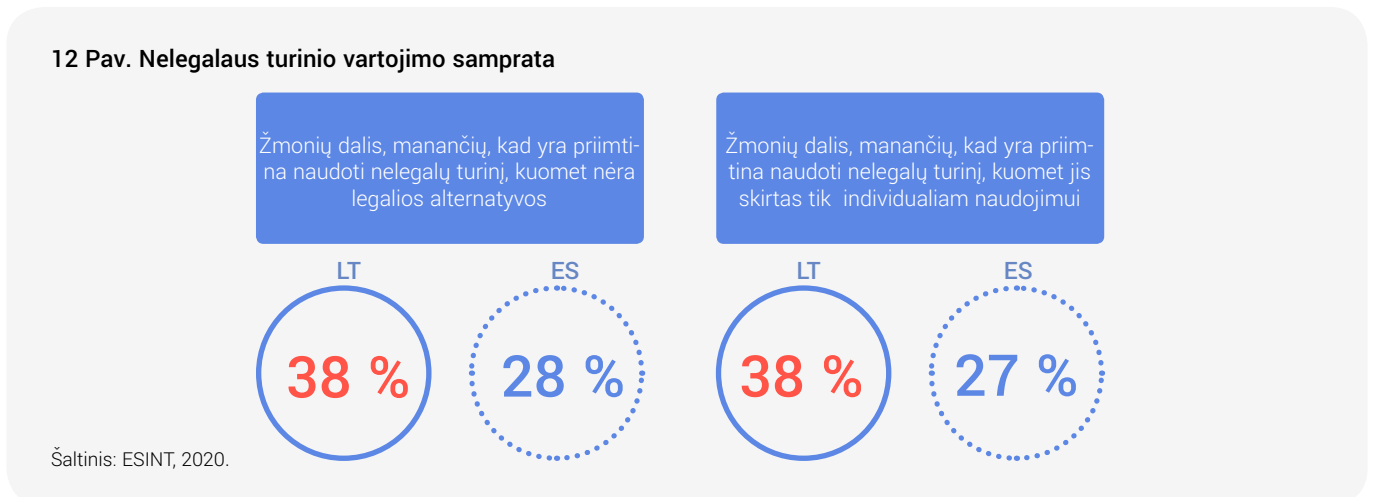
38 ESINT, Online copyright infringement in the European Union. Music, films and TV. 2017 – 2018, 2019.

Ribotai prieinamas legalus turinys

Dar viena tyrimuose pastebima nelegalaus turinio vartojimo pasirinkimo priežastis – ribotai prieinamas legalus turinys. 2019 metų ESINT duomenimis³⁹, 57 proc. Lietuvos jaunimo patvirtino, kad aukšta legalaus turinio kaina yra pagrindinė nelegalaus turinio vartojimo priežastis. 32 proc. jaunimo atsakė, kad legalų turinį pasiekti yra sudėtingiau nei nelegalų, todėl jie renkasi pastarąjį. Ankstesniame 2016 m. tyrime⁴⁰, maždaug puse respondentų (47 proc.) nurodė, jog jie atsisakytų vartoti nelegalų skaitmeninį turinį jeigu alternatyvių produktų kaina būtų prieinama.

Tolerancija autorių teisių pažeidimams

Kaip rodo jau ir anksčiau minėti tyrimai, didelė Lietuvos gyventojų dalis (40 proc.) renkasi vartoti nelegalų turinį sąmoningai, todėl galima teigti, jog tokio turinio vartojimas bei autorių teisių pažeidimai yra toleruojami. Visuomenėje skaitmeninio turinio vagystė nėra laikoma *rimtu* nusikaltimu, kaip, pavyzdžiui, fizinio daikto vagystė. ESINT 2020 m. tyrime⁴¹ analizuojama, kada, apklaustųjų nuomone, vartoti nelegalų turinį yra priimtina. Lietuvos gyventojų nuomone, piratinio turinio vartojimas gali būti priimtinas, kai tai yra naudojama asmeniniais tikslais (38 proc.) ir (arba) kai nėra galimybės greitai rasti legalios alternatyvos. Remiantis 12 paveikslėlyje pateikiamais duomenimis, galim daryti išvadą, jog Lietuvos visuomenės netolerancijos lygis IN pažeidimams yra žemas.

Lietuvoje IN ir autorių teisių pažeidimai toleruojami ir dėl nebaudžiamumo įspūdžio. Visuomenė mano, kad už piratavimą negresia jokia teisinė atsakomybė arba, jog mažai tikėtina, kad tokia bus pritaikyta. ESINT duomenimis⁴², 32 proc. ES jaunimo nevartotų nelegalaus turinio, jei būtų grėsmė būti nubaustam. Baudžiamąjį poveikio priemonių nebuvimas formuoja atlaidų visuomenės požiūrį į IN pažeidimus, normalizuoja tokio pobūdžio elgesį.

Apibendrinant pateiktų tyrimų duomenis galima teigti, jog nelegalaus turinio vartojimas yra opi problema tiek ES, tiek Lietuvoje. Kalbant apie pačius tyrimus bei jų atlikimo praktikas, Lietuvoje trūksta sistemingos ir periodiškai vykdomos IN apsaugos, autorių teisių srities stebėsenos ir analizės, vartotojų elgsenos tyrimų. Lietuva siekia (6 psl.) kelti visuomenės sąmoningumą, skatinant naudoti legalią kūrybinę produkciją, didinti netoleranciją IN pažeidimų ir nelegalaus turinio vartojimo atžvilgiu, tačiau šiuo metu nėra aišku, kas Lietuvoje yra piratinio turinio vartotojas, kokie jo įpročiai. Akivaizdu, jog piratavimo problema, jos priežastys, mastai ir pasekmės – kompleksiškos ir reikalaujančios ieškoti įvairių galimų sprendimo būdų. Todėl yra svarbu išsamiau apžvelgti ir iki šiol Lietuvoje vykdytas legalaus turinio vartojimo skatinimo ir antipiravimo iniciatyvas.

39 ESINT, Intellectual Property and Youth Scoreboard, 2019

40 ESINT, Intellectual Property and Youth Scoreboard, 2016.

41 ESINT, European citizens and intellectual property: perception, awareness, and behaviour, 2020.

42 ESINT, Intellectual Property and Youth Scoreboard, 2019.

Legalus turinio vartojimo skatinimo ir antipiravimo iniciatyvos Lietuvoje

Pastaraisiais metais Lietuvoje atsiranda vis daugiau iniciatyvų, skatinančių legalaus turinio vartojimą, skirtų šviesti ir informuoti apie piratinio turinio daromą žalą, didinančių legalaus turinio prieinamumą. Iniciatyvos kyla iš skirtingų organizacijų: KM, Lietuvos kultūros tarybos, asociacijų, ginančių autorių teises (AGATA, AVA-KA, LATGA), ir kt. Atlikus žvalgybinį tyrimą, išryškėjo 14 iniciatyvų, kurios pateikiamos [priede Nr. 3](#). Sąrašas galimai nėra baigtinis dėl ribotų žvalgybinio tyrimo metodo galimybių identifikuoti visas iniciatyvas, tačiau lentelėje pateiktos plačiausiai nuskambėjusios iniciatyvos, veikusios/veikiančios nacionaliniu lygmeniu.

Iniciatyvas galima suskirstyti į dvi grupes: iniciatyvos skirtos šviesti nelegalaus turinio vartojimo tema bei priemonės skirtos didinti legalaus turinio prieinamumą. Iniciatyvos gana tolygiai pasiskirsčiusios pagal šias dvi temas, o dalis iniciatyvų apima abi temas.

Didžioji dalis (10/14) aptartų iniciatyvų yra tęstinės, kai kurios sėkmingai veikiančios jau kelerius metus. Maža dalis iniciatyvų (4/14) yra riboto laiko veikimo ir visos jos yra edukacinio pobūdžio.

Iniciatyvų, susijusių su švietimu, tikslinės auditorijos gana skirtingos, priklausomai nuo iniciatyvos pobūdžio: moksleiviai, mokytojai, autoriai ar visa visuomenė. Tuo tarpu prieinamumo didinimo iniciatyvos skiriamos jau visai visuomenei, nes pastarosios daugiausiai veikia, kaip platformos skirtos legaliam kinui ar muzikai vartoti, ar sužinoti apie legalias prieigas tokiam turiniui.

Kaip jau minėta, pagrindinė žmonių grupė vartojanti nelegalų turinį ES yra jaunimas, 15 – 24 metų amžiaus žmonės⁴³. Dalis Lietuvoje veikiančių iniciatyvų (3/14) yra skirtos būtent moksleiviams, kurie ir patenka į šią amžiaus grupę. Puikus pavyzdys yra asociacijos LATGA inicijuojama „PIN diena mokyklose“. Šių edukacinių pamokų metu, moksleiviai yra supažindinami su autorių teisių pradmenimis, pristatomos legalaus skaitmeninio turinio platformos, pasakojama apie daromą piratavimo žalą. Pamokas veda LATGA atstovai, jiems talkina žinomi mūsų šalies kūrėjai. Mokyklos parenkamos taip, kad kūrėjai grįžtų į savo buvusias mokyklas. Edukacinių pamokų metu kūrėjai dalinasi savo istorijomis ir apie tai, kaip jie asmeniškai nukentėjo dėl piratavimo. Toks formatas kuria asmenišką ryšį tarp autoriaus ir moksleivių, padeda paprastai ir aiškiai suprasti piratavimo žalą.⁴⁴ Sampratos apie nelegalaus turinio vartojimą keitimui reikalinga asmeniškumo sąlyga, leidžianti jaunam žmogui pajusti, kad piratavimo problema yra gyva jo paties aplinkoje ir gali pakenkti realiems, ar net jo pažįstamiems, žmonėms. Todėl iniciatyva „PIN diena mokyklose“ yra puikus pavyzdys, kaip pasiekti ir paveikti tikslinę auditoriją, žinant tos auditorijos poreikius.

Jau dabar Lietuvoje yra vykdoma nemažai iniciatyvų, kurios siekia mažinti piratavimą, užtikrinti švietimą ir informacijos apie nelegalaus turinio vartojimo daromą žalą sklaidą bei didinti legalaus skaitmeninio turinio prieinamumą. Tikslingos iniciatyvos ilgainiui gali sumažinti piratavimo mastus Lietuvoje. Kurti iniciatyvas skirtingoms tikslinėms auditorijoms palengvina aiškus šių auditorijų pažinimas bei žinojimas, kokie yra jų vartojimo įpročiai ir kokios priežastys slypi už to.

Tačiau esama fragmentiška nelegalaus turinio vartojimo, jo lygio, priežasčių, vartotojų įpročių analizė Lietuvoje bei galimybė remtis tik ESINT arba PINO pateikiamais duomenimis, nebūtinai tiksliai atspindi esamą vartotojų situaciją Lietuvoje. Todėl ir formuojant sąlygas bei reikalavimus projektams, kuriems yra skiriamas dalinis Kultūros rėmimo fondo finansavimas, nėra pagrindo kelti reikalavimus ar nustatyti siektinus rodiklius

43 ESINT, European citizens and intellectual property: perception, awareness, and behaviour, 2020.

44 ESINT, European citizens and intellectual property: perception, awareness, and behaviour, 2020.

veiklas skirti vienai ar kitai tikslinei grupei. Taip pat yra sunku pamatuoti ir šių iniciatyvų poveikį, aktualumą ir sėkmingumą. Sudėtinga ir numatyti kokio pobūdžio iniciatyvų reikėtų, kas būtų veiksminga bei kaip vertinti jų efektyvumą ir poveikį ateityje.

Išvados

- Lietuvos strateginiuose dokumentuose pabrėžiama IN apsaugos svarba, skiriamas dėmesys (kompleksiniu požiūriu grįstai) autorių teisių apsaugai, piratavimo problemai. Tiek ilgalaikiai, tiek trumpojo periodo strateginiai tikslai leidžia kryptingai veikti IN apsaugos srityje, spręsti problemas bei įgyvendinti pokyčius, kelti visuomenės sąmoningumą, skatinti naudoti legalią kūrybinę produkciją bei didinti legalaus turinio prieinamumą.
- Visa IN apsaugos sistema yra kompleksiška ir vis dar fragmentiška, pasigendama vieningo sisteminio požiūrio ir strategijos apimančios IN apsaugos skatinimo priemonės. Tačiau dauguma šioje srityje veikiančių valstybės institucijų rodo suinteresuotumą, kartu siekiama vieningos sistemos ir politikos formavimo. Autorių teisių apsaugos srityje bei piratavimo mastų Lietuvoje mažinimo lyderystės imasi Kultūros ministerija.
- Šiuo metu Lietuvoje veikianti autorių teisių apsaugos sistema negarantuoja pakankamos šių teisių apsaugos, ne visada užkertamas kelias nelegaliems IN naudojimo būdams, visuomenė toleruoja IN pažeidimus, nepakankamai suvokia autorių teisių svarbą.
- Autorių teisių apsaugos srityje aktyviai veikia ir asociacijos bei visuomeninės organizacijos, kurios savo veikla skatina legalaus turinio vartojimą, siekia didinti legalaus turinio prieinamumą, vykdo edukacines veiklas ir informacijos sklaidą įvairioms visuomenės grupėms. Taip pat skatina bendradarbiavimą tarp visų suinteresuotų šalių.
- Lietuvoje įgyvendinamos įvairios legalaus turinio vartojimą bei antipiravimą skatinančios iniciatyvos, kurioms skiriamas ir Kultūros rėmimo fondo dalinis finansavimas. Tačiau nėra aišku ar yra matuojamas bei analizuojamas šių iniciatyvų poveikis, aktualumas. Jeigu yra, lieka neaišku kaip tai yra pamatuojama, sudėtinga numatyti kokių iniciatyvų reikia ateityje, kokia turėtų būti tikslinė auditorija ir kodėl.
- Nesisteminė ir neišsami IN apsaugos srities stebėseną neužtikrina veiksmingų ir savalaikių intervencijų. **Trūksta sistemingos ir nuoseklios autorių teisių apsaugos sistemos analizės**, nelegalaus turinio vartojimo lygio statistinių duomenų rinkimo ir stebėsenos šalyje. Šiuo metu atliekami fragmentiški vertinimai neatskleidžia realių piratavimo mastų, neatskleidžiamas autorių teisių apsaugos vaidmuo ekonomikos struktūroje. Nors atskiri tarptautiniai tyrimai ir padeda įsivertinti situaciją Lietuvoje, būtina sukurti ir plėtoti duomenų rinkimo ir analizės sistemą, įgalinančią nuosekliai vykdyti IN apsaugos stebėseną, analitiką, užtikrinant kryptingą ir IN potencialą įgalinantį planavimą.
- Ieškant pažangesnių priemonių legalaus skaitmeninio turinio vartojimo skatinimui **ypatingą dėmesį reikėtų skirti ir IN produktų bei paslaugų vartotojui**. Tikslinga apsibrėžti ir piratinio turinio vartotoją, jo elgesio ypatumus ir analizuoti veiksnius darančius įtaką jo pasirinkimams. Šiam tikslui pasiekti atliekami ir periodiškai kartojami vartotojų elgsenos tyrimai, kurie leidžia suprasti vartotoją, jo veiksmus, pasirinkimų priežastis bei nuspėti jų elgseną ateityje. Tokia stebėseną leisti tiek politikos formuotojams, tiek asociacijoms ir visuomeninėms organizacijoms įsivertinti vykdomas ir planuojamas veiklas, užtikrinti jų efektyvumą, tvarumą.

Šaltiniai

2021 – 2030 metų Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos kultūros ir kūrybingumo plėtros programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. rugsėjo 29 d. Nutarimu Nr. 781 „Dėl 2021-2030 metų Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos kultūros ir kūrybingumo plėtros programos patvirtinimo“, <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/a4bc48c021db11eca51399bc661f78e7>

2021 – 2030 metų Intelektinės nuosavybės plėtros programos projektas, teiktas LR Vyriausybei 2021 m. rugsėjo 21 d. (21-27178), <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/839d6f2e2cad11ec99bbc1b-08701c7f8?jfwid=-7zs1t1tdy>

2021 – 2030 metų Nacionalinis pažangos planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. rugsėjo 9 d. Nutarimu Nr. 998 „Dėl 2021 – 2030 metų nacionalinio pažangos plano patvirtinimo“, <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/d492e050f7dd11eaa12ad7c04a383ca0>

AGATA, 2018 m. Balandžio 26 d., Filmų, muzikos ir knygų vagys per metus Lietuvoje padaro apie 2,1 mlrd. eurų žalos, <https://www.agata.lt/lt/naujienos/filmu-muzikos-ir-knygu-vagys-per-metus-lietuvoje-padaro-apie-21-mlrd-euru-zalos/>

Aljansas "Baltas", 2021, Simonas Kairys. Ką apie mus pasako piratavimo mastai, <https://baltas2026.lt/simonas-kairys-ka-apie-mus-pasako-piratavimo-mastai/>

Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programa, patvirtinta LR Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72, <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/ed22bb703bc311eb8d9fe110e148c770>

Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo planas, patvirtintas LR Vyriausybės 2021 m. kovo 10 d. nutarimu Nr. 155, <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/d698ded-086fe11eb9fecb5ecd3bd711c>

ESINT, 2020, European citizens and intellectual property: perception, awareness, and behaviour, https://euiipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/observatory/documents/reports/Perception_study_2020/Perception_study_full_en.pdf

ESINT, 2016, Intellectual Property and Youth Scoreboard, https://euiipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/observatory/documents/IP_youth_scoreboard_study/IP_youth_scoreboard_study_en.pdf

ESINT, 2019, Intellectual Property and Youth Scoreboard, https://euiipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/observatory/documents/IP_youth_scoreboard_study_2019/IP_youth_scoreboard_study_2019_en.pdf

ESINT, 2019, Online copyright infringement in the European Union. Music, films and TV. 2017 - 2018, https://euiipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/observatory/documents/quantification-of-ipr-infringement/online-copyright-infringement-in-eu/online_copyright_infringement_in_eu_en.pdf

Forbes, Rosa Escandon, 2020 m. balandžio 27 d., Film Piracy Has Been Skyrocketing As People Stay Home, <https://www.forbes.com/sites/rosaescandon/2020/04/27/film-piracy-has-been-skyrocketing-as-people-stay-home/>

Go-Gulf, 2021 m. gegužės 1 d., Online Piracy in Numbers – facts and Statistics [Infographic], <https://www.go-gulf.com/online-piracy/>

INAC, 2020, Lietuvos audiovizualinės rinkos internete pažeidimų masto apžvalga, tendencijos ir rekomendacijos, <https://inac.lt/lt/2021/03/15/2020-m-piravimas-skaiciais/>

KEA, 2020, The impact of the COVID-19 pandemic on the Cultural and Creative Sector, https://www.kreativnievropa.cz/www/wp-content/uploads/2020/09/Impact-of-COVID-19-pandemic-on-CCS_COE-KEA_26062020.pdf.pdf

Konvencija, kuria įsteigiama Pasaulinė intelektinės nuosavybės organizacija, pasirašyta 1967 m. liepos 14 d. Stokholme ir pakeista 1979 m. rugsėjo 28 d., 2015 m. gruodžio 10 d. autentiškas vertimas, <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/ae1a1c40c03311e5a6588fb85a3cc84b>

Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymas, <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalActEditions/TAR.551FOCDE5B64?faces-redirect=true>

Lietuvos kultūros politikos kaitos gairės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2010 m. birželio 30 d. nutarimu Nr. XI-977 „Dėl Lietuvos kultūros politikos kaitos gairių patvirtinimo“, <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.9BE55C402B71>

Lietuvos kultūros politikos kaitos gairių įgyvendinimo 2021–2024 metų prioritetų aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Seimo 2021 m. rugsėjo 10 d. nutarimu Nr. XIV-517 „Dėl Lietuvos kultūros politikos kaitos gairių įgyvendinimo 2021-2024 metų prioritetų aprašo patvirtinimo“, <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/e10d6d50122b11ec9f09e7df20500045>

Lietuvos kultūros politikos strategija, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2019 m. birželio 26 d. nutarimu Nr. 665 „Dėl Lietuvos kultūros politikos strategijos patvirtinimo“, <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/6aa23a109d4d11e9878fc525390407ce>

Lietuvos Respublikos kultūros ministro valdymo sričių 2021 – 2023 metų strateginis veiklos planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2021 m. kovo 22 d. įsakymu Nr. J\348, https://lrkm.lrv.lt/uploads/lrkm/documents/files/KM%202021–2023%20m_%20SVP.pdf

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. birželio 17 d. nutarimas Nr. 623 „Dėl Intelektinės nuosavybės apsaugos koordinavimo komisijos sudarymo“, <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/a9dc7460b09e11eab9d9cd0c85e0b745>

OECD Market Openness Review of Lithuania [TAD/TC/ACS(2015)4]

Olsberg SPI, 2020, Global Screen Production – The Impact of Film and Television Production on Economic Recovery from COVID-19, <https://www.o-spi.co.uk/wp-content/uploads/2020/06/Global-Screen-Production-and-COVID-19-Economic-Recovery-Final-2020-06-25.pdf>

PINO, 2018, Recommendations on issues that may be considered in developing an intellectual property strategy for Lithuania, <https://vpb.lrv.lt/uploads/vpb/documents/files/Final%20Report.pdf>

STRATA, Atliktų poveikio vertinimo katalogas: 8. Kultūra, <https://strata.gov.lt/lt/poveikio-vertinimas/atliktu-poveikio-vertinimu-katalogas?sritis=8>

Surfshark, 2020, Which countries get the best-rated TV shows & films on Netflix?, <https://surfshark.com/best-rated-netflix-shows-and-movies>

UAB „Bankinės konsultacijos“, (n.d.), Kūrybinių ir kultūrinių industrijų NKP projektų galimybės paskatinti ekonomiką. Galimybių studija, http://www.esparama.lt/es_parama_pletra/failai/ESFproduktai/2011_galimybiu_studija_kurybiniu_kulturiniu_industriju_galimybes.pdf

UAB „KOG institutas“, UAB „Norstat LT“, 2020, Gyventojų dalyvavimas kultūroje ir pasitenkinimas kultūros paslaugomis, <http://www.kulturostymai.lt/wp-content/uploads/2021/03/Gyventoju-dalyvavimas-kulturoje-ir-pasitenkinimas-kulturos-paslaugomis-2020-ataskaita.pdf>

Valstybės pažangos strategija „Lietuvos pažangos strategija „2023“, patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. gegužės 15 d. Nutarimu Nr. XI-2015 „Dėl Valstybės pažangos strategijos „Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“ patvirtinimo“, <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.5EE74F9648A5>

Priedai

Priedas Nr.1

Suinteresuotos šalys 1/3

Pavadinimas	IN sritis	Veiklos rūšis	Veiklos pobūdis
Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija (EIMIN)	Pramoninė nuosavybė	Politikos formuotojas	Vienas iš EIMIN veiklos tikslų - formuoti konkurencingumo didinimo valstybės politiką - skatinti inovacijas. Šiam tikslui pasiekti EIMIN inicijuoja priemones, skatinančias IN kūrimą ir naudojimą versle, IN teisių apsaugą, ir koordinuoja jų įgyvendinimą.
Lietuvos Respublikos kultūros ministerija (KM)	Autorių teisė	Politikos formuotojas	Vienas iš KM veiklos tikslų - formuoti valstybės politiką autorių teisių, atlikėjų ir kitų gretutinių teisių apsaugos srityje ir organizuoti, koordinuoti ir kontroliuoti jos įgyvendinimą.
Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija (ŠMSM)	Autorių teisė	Politikos formuotojas	ŠMSM kuruoja aukštojo mokslo ir bendrojo ugdymo sritį. Siūlo Rekomendacijas Lietuvos mokslo ir studijų institucijoms dėl teisių, atsirandančių iš intelektualinės veiklos rezultatų.
Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija (TM)	Pramoninė nuosavybė	Politikos formuotojas	Vienas iš TM veiklos tikslų - formuoti valstybės politiką pramoninės nuosavybės apsaugos srityje ir organizuoti, koordinuoti bei kontroliuoti šios valstybės politikos įgyvendinimą.
Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija (URM)	Pramoninė nuosavybė	Politikos formuotojas	URM koordinuoja intelektualinės nuosavybės aspektus tarptautinės prekybos srityje.
Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija (ŽŪM)	Pramoninė nuosavybė	Politikos formuotojas	ŽŪM yra atsakinga už žemės ūkio produktų geografinės nuorodas ir augalų veislių teisinę apsaugą.
Intelektinės nuosavybės apsaugos koordinavimo komisija	Autorių teisė ir pramoninė nuosavybė	Koordinuojanti	<p>Intelektinės nuosavybės apsaugos koordinavimo komisija⁷, sudaryta 2020 m. birželio 17 d., yra kolegiali institucija, kurios užduotis koordinuoti valstybės institucijų ir įstaigų veiksmus intelektualinės nuosavybės apsaugos srityje.</p> <p>Šią komisiją sudaro: LR TM ministras arba viceministras, LR KM ministras arba viceministras, LR EIMIN ministras arba viceministras, LR generalinis prokuroras arba jo pavaduotojas, LR ŠMSM ministras arba viceministras, LR URM ministras arba viceministras, LR VPB direktorius arba pavaduotojas, LR ŽŪM ministras arba viceministras, NTA direktorius arba pavaduotojas.</p> <p>Veiklos uždaviniai:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Teikia valstybės institucijoms pasiūlymus dėl intelektualinės nuosavybės politikos formavimo; 2. Teikia valstybės institucijoms ir įstaigoms bei kitoms organizacijoms pasiūlymus dėl jų veiklos tobulinimo intelektualinės nuosavybės apsaugos srityje ir dėl valstybės institucijų ir įstaigų veiklos tikslų, uždavinių ir priemonių, susijusių su intelektine nuosavybe, nurodytų strateginio planavimo dokumentuose; 3. Analizuoja ir vertina švietimo (bendrojo ugdymo ir studijų) apie intelektualinę nuosavybę, visuomenės informavimo apie intelektualinę nuosavybę, intelektualinės nuosavybės teisių įgyvendinimo ir gynimo, įskaitant šių teisių įgyvendinimą ir gynimą elektroninėje erdvėje, piratavimo ir prekių klastojimo prevencijos rezultatus ir teikia valstybės institucijoms ir įstaigoms bei kitoms organizacijoms pasiūlymus dėl veiksmų šiose srityse; 4. Teikia valstybės institucijoms ir įstaigoms bei kitoms organizacijoms pasiūlymus dėl verslo, ypač smulkiojo ir vidutinio, subjektų skatinimo naudoti intelektualinės nuosavybės teises.

Priedas Nr.1

Suinteresuotos šalys 2/3

Pavadinimas	IN sritis	Veiklos rūšis	Veiklos pobūdis
Lietuvos kultūros taryba (LKT)	Autorių teisė	Politikos įgyvendintojas	Veiklos tikslas – vadovaujantis kultūros politikos prioritetais sudaryti sąlygas įvairiapusei kultūros ir meno plėtrai bei sklaidai užtikrinant racionalų ir pagrįstą skiriamų lėšų panaudojimą; pagal kompetenciją įgyvendinti kultūros politiką; analizuoti kultūros ir meno procesus. Pagrindinės veiklos kryptys - administruoti kultūros rėmimo fondą; organizuoti kultūros ir meno tyrimus; teikti siūlymus ir ekspertų išvadas; palaikyti tarptautinius ryšius. Nuo 2018 metų įgyvendina kultūros rėmimo fondo programą "Autorių teisių ir gretutinių teisių apsauga" - skiriamas dalinis finansavimas projektams ir iniciatyvoms skatinantiems autorių teisių apsaugą.
Lietuvos radijo ir televizijos komisija (LRTK)	Autorių teisė	Politikos įgyvendintojas	Vienas iš svarbiausių LRTK tikslų, įgyvendinant Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo nuostatas, – efektyvus ir lankstus Lietuvos Respublikos jurisdikcijai priklausančių radijo ir televizijos programų transliuotojų, retransliuotojų, televizijos programų ir atskirų programų platintojų internete bei užsakomųjų audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų teikėjų veiklos reguliavimas ir priežiūra. LRTK įpareigota blokuoti interneto domeno vardus, identifikuojančius veidrodines interneto svetaines, kurios naudojamos paskelbti neteisėtai viešai autorių teisių saugomą turinį. LRTK suteikta teisė duoti privalomus nurodymus mokėjimo, finansų ar kitai įstaigai nutraukti mokėjimus ar kitas finansines operacijas subjektui, vykdančiam autorių teises pažeidžiančią veiklą viešo naudojimo kompiuterių tinklais (internetu).
Valstybinis patentų biuras	Pramoninė nuosavybė	Politikos įgyvendintojas	Veiklos tikslas - įteisinti išimtinės teises į pramoninės nuosavybės objektus (išradimus, prekių ženklus, dizainą, puslaidininkių gaminių topografijas) ir pagal kompetenciją užtikrinti visuomenės pramoninės nuosavybės apsaugą LR. Taip pat vykdo visuomenės švietimo funkcijas, bendradarbiaujant su ES ir tarptautinėmis institucijomis vykdo pramoninės nuosavybės registravimo skatinimo projektus.
AGATA - Lietuvos gretutinių teisių asociacija	Gretutinės teisės	Asociacija - Ne pelno organizacija	Gretutinių teisių kolektyvinio administravimo organizacija – juridinių bei fizinių asmenų, atlikėjų ir fonogramų gamintojų, savanoriškas susivienijimas. Rūpinasi atlikėjų teisių įgyvendinimu Lietuvoje, aktyviai dalyvauja kultūriniame gyvenime ir vykdo visuomenės švietimo veiklą intelektualinės nuosavybės teisės srityje.
Asociacija LATGA	Autorių teisė	Asociacija - Ne pelno organizacija	Nevalstybinė kolektyvinio autorių teisių organizacija, kolektyviai administruojanti įvairių sričių autorių (muzikos, literatūros, audiovizualinių, vizualiųjų ir dramos) teisių turėtojų teises, renkanti ir paskirstanti autorinį atlyginimą už kūrinį panaudojimą, užtikrinanti kuo platesnį Lietuvos ir užsienio autorių kūrinių panaudojimą bei užkertanti kelią autorių teisių pažeidimams.

Priedas Nr.1

Suinteresuotos šalys 3/3

Pavadinimas	IN sritis	Veiklos rūšis	Veiklos pobūdis
AVAKA - Audiovizualinių kūrinių autorių teisių asociacija	Autorių teisė	Asociacija - Ne pelno organizacija	Kolektyvinio administravimo asociacija, kuri vienija audiovizualinių kūrinių autorius, gamintojus (prodiuserius), atlikėjus (aktorius), ir kitų kūrinių teisių turėtojus. Asociacija administruoja jų teises, surenka ir paskirsto jiems teisėtai priklausantį atlygį, inicijuoja ir įgyvendina projektus, stiprinančius audiovizualinį sektorių.
GRETA - Gretutinių teisių asociacija	Gretutinės teisės	Asociacija - Ne pelno organizacija	Tikslas - administruoti gretutinių teisių turėtojų turtines teises, remiantis LR autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymu, kitais teisės aktais bei tarptautinėmis sutartimis, taip pat užtikrinti, kad Lietuvos bei užsienio gretutinių teisių objektų panaudojimas būtų naudingesnis ir kuo platesnis.
Intelektinės nuosavybės apsaugos centras - INAC	Autorių teisė	Visuomeninė organizacija	Intelektinės nuosavybės apsaugos centras, ginantis ir saugantis autorių/gretutines teises internete. INAC yra institucija, siekianti apginti teisėtus teisių turėtojų interesus bei lūkesčius, tuo pačiu interneto vartotojams suteikiant galimybę susipažinti su autorių/gretutinių teisių apsauga ir išvengti pažeidimų, naudotis išimtinai tik teisėtai šaltiniais.
Aljansas BALTAS	Autorių teisė	Visuomeninė organizacija	Legalaus turinio aljansas „baLTAs“ – legalaus turinio gynimui ir kovai su piratiniu verslu skirta iniciatyva. Aljansas vienija įvairias organizacijas, kurios realiai patiria nuostolių dėl piratavimo. Tai legaliai veikiantys turinio transliuotojai ir platintojai, teisės turėtojai ir kino industrijos atstovai.

Priedas Nr. 2

Tyrimai 1/6

	Užsakovas	Tyrimą atliko	Metai	Tyrimo pavadinimas	Tyrimo tikslas	Nuoroda	Vienlapis / infografikas
Lietuvoje							
	LR kultūros ministerija		Planuojama 2024 m. II–IV ketv.	„Lietuvos gyventojų nelegalaus turinio vartojimo lygio pokyčio tyrimas“	Siekiant sumažinti nelegalaus turinio (audiovizualiųjų, muzikos kūrinių, knygų, mokomosios literatūros, natų ir pan.) prieigą, populiarumą ir pasirinkimo galimybes, stebėti visuomenės nuostatų ir nelegalaus turinio naudojimo kaitą.		
	LR kultūros ministerija		Planuojama 2023 m. I–IV ketv.	„A autorių teisių ir gretutinių teisių apribojimų studija“	Atlikti autorių teisių ir gretutinių teisių apribojimų mokslinį tyrimą, kuris padėtų aiškiau nubrėžti ribas, leidžiančias naudoti autorių teisių ir gretutinių teisių saugomus objektus be teisių turėtojų sutikimo. Formuojant autorių teisių politiką yra būtina užtikrinti teisinį aiškumą ir nustatyti pagrįstą balansą tarp autoriaus teisės į atlyginimą už savo sukurtą kūrinių ir visuomenės intereso naudoti šiuos kūrinius savo poreikiams nekomerciniais tikslais.		
	LR kultūros ministerija		Planuojama 2022 m. III–IV ketv.	„Lietuvos gyventojų nelegalaus turinio vartojimo lygio nustatymo metodikos sukūrimas ir pilotinis šio lygio nustatymo tyrimas“	Parengti tyrimo metodiką, iširti nacionalinę auditoriją, siekiant išsiaiškinti visuomenės požiūrį (vėliau – ir jo pokytį) į nelegalaus turinio internete (audiovizualiųjų, muzikos kūrinių, knygų, mokomosios literatūros, natų ir pan.) naudojimą, taip pat visuomenės piratavimo lygį. Vėliau – periodiškai stebėti visuomenės nuostatų ir nelegalaus turinio naudojimo kaitą, siekiant sumažinti nelegalaus turinio prieigą, populiarumą ir pasirinkimo galimybes.		
	LR kultūros ministerija	dr. Ramūnas Birštonas, dr. Jūratė Liauksminaitė, UAB „Ekonominės konsultacijos ir tyrimai“	2021	„Privalomas kolektyvinis administravimas: rizikos, privalumai ir alternatyvos“	1. nurodyti privalomo autorių teisių ir gretutinių teisių kolektyvinio administravimo instituto apimtį Lietuvoje ir identifikuoti privalumus ir trūkumus; 2. pateikti teisiniu ir ekonominiu požiūriais grįstas išvadas, ar privalomo kolektyvinio administravimo taikymas kelia riziką sutarčių laisvei, ar privalomo kolektyvinio administravimo taikymas kelia riziką teisingai autorių teisių ir interesų pusiausvyrai.	https://www.kulturostyrimai.lt/visos-temos/kulturos-politika/privalomasis-kolektyvinis-administravimas-rizikos-privalumai-ir-alternatyvos/	
	INAC	INAC	2020	„Lietuvos audiovizualinės rinkos internete pažeidimų masto apžvalga, tendencijos ir rekomendacijos“	Piratavimo mastai; piratavimo žala; populiarūs piratavimo būdai; antipiratiniai veiksmai; rekomenduojamos efektyvios gynimo priemonės.	https://inac.lt/lt/2021/03/15/2020-m-piratavimas-skaiciais/	
	Vilniaus universitetas	Doc. dr. Vincas Grigas, Doc. dr. Arūnas Gudinavičius	2019	„Nelegalių knygų naudojimas Lietuvoje: skaitytojų, autorių ir leidėjų požiūris“	Siekiant geriau atskleisti skaitytojų, autorių ir leidėjų požiūrį į tiriamą reiškinį – nelegalių knygų naudojimą, – pasirinktas kokybinis tyrimas. Atlikti pusiau struktūruoti interviu su trisdešimt respondentų iš trijų skirtingų suinteresuotųjų grupių (leidėjų, autorių ir skaitytojų).	https://www.vu.lt/leidyba/images/eknygos/Nelegaliu_knygu_naudojimas_Lietuvoje_Ataskaita.pdf	
	Mario Vahter	„Kantar TNS“	2017	„Lietuvos žmonių muzikos klausymosi įpročiai“	Išsiaiškinti Lietuvos gyventojų muzikos klausymosi įpročius.	https://www.kulturostyrimai.lt/metai/2017/lietuvos-zmoniu-muzikos-klausymosi-iprociai-2017-m/	
	LR kultūros ministerija	prof. dr. Jūratė Usonienė ir prof. dr. Ramūnas Birštonas	2016	Galimybių studija „Kolektyvinio teisių administravimo sistemos pertvarka“	1. Įvertinti Kolektyvinio administravimo direktvyos įgyvendinimu sukeltus pokyčius nacionalinei kolektyvinio administravimo sistemai; 2. Pasiūlyti sprendimus, kaip bei nacionalinėje teisinėje praktikoje rasti optimalių regulavimų.	https://www.kulturostyrimai.lt/metai/2016/galimybiu-studija-kolektyvinio-teisiu-administravimo-sistemos-pertvarka/	

Priedas Nr. 2

Tyrimai 2/6

Užsakovas	Tyrimą atliko	Metai	Tyrimo pavadinimas	Tyrimo tikslas	Nuoroda	Vienlapis / infografikas
LR kultūros ministerija	Advokatės Editos Ivanauskienės kontora	2015	„A autorių teisių ir gretutinių teisių gynimo priemonių taikymo tyrimas“	1. Pateikti išnagrinėtų autorių teisių ir gretutinių teisių pažeidimų bylų Lietuvoje skaičių, išanalizuoti Lietuvos teismų praktiką, kurioje buvo taikomi Lietuvos teisės aktuose numatyti autorių teisių ir gretutinių teisių gynimo būdai ir remiantis šia analize įvertinti, ar teisių gynimo būdai efektyvūs; 2. Pateikti pasiūlymus dėl teisinio regulavimo tobulinimo, apžvelgti Latvijos ir Estijos valstybių, kurių ekonominio išsivystymo lygis panašus kaip Lietuvoje, teisių gynimo būdų taikymą.	https://www.kulturostyrimai.lt/metai/2015/autoriu-teisiu-ir-gretutiniu-teisiu-gyvimo-priemoniu-taikymo-tyrimas/	
Asociacija LATGA	UAB „Spinter tyrimai“	2014	„Sales gyventojų sociologinis tyrimas dėl autorių kūrinių atgaminimo asmeniniais tikslais reprografijos būdu Lietuvoje“	Išsiaiškinti Lietuvos gyventojų kūrinių atgaminimo paplitimą.	https://www.kulturostyrimai.lt/metai/2014/sales-gyventuju-sociologinis-tyrimas-del-autoriiniu-kuriniu-atgaminimo-asmeniniais-tikslais-reprografijos-budu-lietuvoje/	
LR kultūros ministerija	UAB „ESTEP Vilnius“	2012	„Lietuvos autorių teisių industrijos ekonominis indėlis“ / „The Economic Contribution of Copyright-Based Industries in Lithuania“	Nustatyti autorių teisių industrijos indėlį Lietuvos ekonomikai.	https://www.kulturostyrimai.lt/metai/2012/autoriu-teisiu-inudstrijos-ekonominis-indelis/	
LR kultūros ministerija		2012	„Europos parlamento ir Tarybos direktyvoje 2011/77/ES numatyto atlyginimo fondo atlikėjams įsteigimo galimybės bei sąlygos“	Kadangi fonogramų gamintojai Lietuvoje užima mažą rinkos dalį, todėl sudėtinga įvertinti, ar nacionaliniuose teisės aktuose numatytas pareigų fonogramų gamintojams finansuoti atlyginimo fondą, minėta pareiga nebus per didelė ekonominė našta verslui, t. y. fonogramų gamintojams. Taip pat aktualu išsiaiškinti, kokią ekonominę naudą generuotų tokio pobūdžio fondas.	https://www.kulturostyrimai.lt/visos-temos/kulturos-politika/europos-parlamento-ir-tarybos-direktyvoje-2011-77-es-numatyto-atlyginimo-fondo-atlikejams-isteigimo-galimybes-bei-salygos/	
Europos Sąjungos intelektinės nuosavybės tarnyba						
IP AWARENESS tyrimai						
ESINT	Deloitte	2020	European Citizens and Intellectual Property: Perception, Awareness, and Behaviour	The overarching aim of this study is to gather knowledge on Europeans' attitudes towards intellectual property (IP), the degree to which they respect these rights, and the concept that they have of IP as a whole. 25 636 interviews were conducted with EU residents aged 15 and above. The questionnaire was largely similar to the previous study, carried out in 2017, to allow for comparable results. Modifications were integrated into the questionnaire to further explore relationships between perception and behaviour.	https://www.euipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/observatory/documents/reports/Perception_study_2020/Perception_study_full_en.pdf	https://www.euipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/observatory/documents/reports/Perception_study_2020/Perception_study_infographics_en.pdf
ESINT	Deloitte	2017	European Citizens and Intellectual Property: Perception, Awareness, and Behaviour	The aim of this study is to explore Europeans' attitudes towards IP, the degree to which Europeans respect these rights, and the concept as a whole. This study, which was conducted in 2016, gives an updated analysis and makes a comparison with the results of the 2013 study, based on a new quantitative survey and a literature review. It covers the population of the respective nationalities of the EU Member States, and residents in each of the 28 Member States aged 15 or over. In total, 26 555 interviews were carried out.	https://euipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/observatory/documents/IPContributionStudy/2017/european_public_opinion_study_web.pdf	https://euipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/observatory/documents/IPPerceptionStudy/infographics/2017/IP_perception_infographics_en.pdf
ESINT	Edelman Berland	2013	European Citizens and Intellectual Property: Perception, Awareness, and Behaviour	This survey provides an analysis of how IP is perceived at EU citizen level.	https://euipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/observatory/documents/IPContributionStudy/25-11-2013/european_public_opinion_study_web.pdf	https://euipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/observatory/documents/IPPerceptionStudy/infographics/IP_perception_infographics_en.pdf
ESINT		Planuojama 2021 m. IV ketv.	Intellectual Property and Youth Scoreboard			

Priedas Nr. 2

Tyrimai 3/6

Užsakovas	Tyrimą atliko	Metai	Tyrimo pavadinimas	Tyrimo tikslas	Nuoroda	Vienlapis / infografikas
ESINT	Ipsos	2019	Intellectual Property and Youth Scoreboard	The specific aim of the research is to understand which drivers and barriers are the strongest when acquiring online digital content or purchasing physical goods that are offered legally and illegally. The study is based on an online survey among young people (aged 15-24) in the 28 EU Member States (EU28).	https://euiipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/observatory/documents/IP_youth_scoreboard_study_2019/IP_youth_scoreboard_study_2019_en.pdf	https://euiipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/observatory/documents/IP_youth_scoreboard_study_2019/Infographics/infographics_lt_en.pdf
ESINT	GfK	2016	Intellectual Property and Youth Scoreboard	This study covers discussions with over 26,000 young Europeans aged between 15 and 24 from all EU Member States. Its objective is to better understand what young people think about IP, how they consume/buy content and physical products online, especially counterfeit and pirated content, what problems they encounter and what can be done to tackle these issues from their perspective. In particular, it explores the main drivers and barriers to acquiring digital content and physical goods offered both from legal and illegal sources. There is also a specific section dedicated to communication, giving important insights into how and through which channels young people would like to receive information on IP. This report will be repeated on a regular basis to monitor evolution.	https://euiipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/observatory/documents/IP_youth_scoreboard_study/IP_youth_scoreboard_study_en.pdf	https://euiipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/observatory/documents/IP_youth_scoreboard_study/Info-graphics/infographics_lt_en.pdf
ESINT	P.A.U. Education	2015	Intellectual Property and Education in Europe	The objective of this comparative research was to map and analyse how Intellectual Property Rights (IPR) – notably trademarks, designs, patents and copyright – and Intellectual Property (IP) related issues, such as ownership, authorship, originality, licensing, confidentiality, trade secrets and branding, are being taught in primary and secondary schools (both general and vocational) in the 28 EU Member States. Additionally, connections between IP education and five specific learning areas considered essential for enhancing creativity, innovation and social values were studied in depth. The EU results were subsequently compared with those of the third most innovative countries.	https://euiipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/observatory/documents/publications/IP+and+Education+final+report+September+2015.pdf	
IP infringement in the digital world tyrimai						
ESINT	ESINT	2021	Social Media discussion paper - New and existing trends in using social media for IP infringement activities and good practices to address them	This discussion paper explores new and existing trends whereby social media functionalities are misused to infringe IP rights directly, to support IP-infringing activities happening through other channels, or to provide information on such activities. It identifies some of the challenges faced by IP owners, law enforcement authorities and social media companies in addressing these trends. Most importantly, it lists the preventive and reactive good practices developed by social media services to counteract these trends.	https://euiipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/observatory/documents/reports/2021_Social_Media/2021_Social_Media_Discussion_Paper_FullR_en.pdf	
ESINT	Centre for International Intellectual Property Studies (CEIPI), ESINT	2021	Study on dynamic blocking injunctions in the European Union	This study and the relevant case law collected in collaboration with the Observatory legal expert group provides an overview of static and dynamic blocking injunctions in the EU and the Member States available for rights holders who wish to effectively combat online piracy and protect their rights. It analyses the availability of such injunctions, their scope, technical implementation, and their effectiveness in reducing infringement and aims to help various stakeholders, Member States and other legal professionals to implement and/or improve the application of dynamic blocking injunctions.	https://euiipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/observatory/documents/reports/2021_Dynamic_Blocking_Injunctions/2021_Study_on_Dynamic_Blocking_Injunctions_in_the_European_Union_FullR_en.pdf	

Priedas Nr. 2

Tyrimai 4/6

	Užsakovas	Tyrimą atliko	Metai	Tyrimo pavadinimas	Tyrimo tikslas	Nuoroda	Vienlapis / infografikas
	ESINT	the MARCO	2021	Monitoring and analysing social media in relation to IP infringement	It is intended to assess and investigate the main characteristics, relevance, trends and impact of the use of social media as a promotion and/or distribution channel of counterfeit products and/or pirated digital content. It investigates and quantifies the role that certain social media platforms play in sharing, marketing, selling, promoting and/or advertising IP infringing goods, works, materials and/or services. The scope of the analysis was conducted by data mining four social media platforms (Facebook, Twitter, Instagram, and Reddit) in six European countries: Germany, Spain, France, Italy, Poland and Sweden.	https://euiipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/observatory/documents/reports/2021_Monitoring_and_analysing_social_media_in_relation_to_IPR_Infringement_Report/2021_Monitoring_and_analysing_social_media_in_relation_to_IPR_Infringement_Report_FullR_en.pdf	
	ESINT	ESINT	2020	Online Copyright Infringement in the European Union - Title Level Study: Film, Music and TV	This report is based on an analysis of the 30 most frequently pirated creative works in each of the EU Member States, including films, TV series and music. The study finds that piracy mainly affects creative works recently produced and released. TV series are the most frequently pirated creative works but the relationship between piracy and popularity of the corresponding legal content is more difficult to ascertain, as is also the case for music. The study also looks at the tastes of consumers of pirated content across the EU and finds a high degree of homogeneity among the Member States, especially for film.	https://euiipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/observatory/documents/reports/2020_Online_Copyright_Infringement/2020_Online_Copyright_Infringement_in_the_EU_Title_Level_Study_FullR_en.pdf	
	ESINT	ESINT	2019	Online copyright infringement in the European Union - Music, Films and TV (2017-2018), Trends and Drivers.	This report examines consumption of copyright-infringing content in the 28 EU Member States, for TV programmes, music and film, using a variety of desktop and mobile access methods, including streaming, downloading, torrents and ripping software. The analysis is based on a rich set of data on access to pirated music, film and TV programmes in all 28 Member States, for the period January 2017 to September 2018. The data covers both fixed and mobile devices, as well as the main access methods to such content.	https://euiipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/observatory/documents/reports/2020_Online_Copyright_Infringement/2020_Online_Copyright_Infringement_in_the_EU_Title_Level_Study_FullR_en.pdf	
	ESINT	ESINT	2019	Illegal IPTV in the European Union – Online Business Models Infringing Intellectual Property Rights – Phase 3	The purpose of the research study was to enhance the level of understanding about the ways illegal internet protocol television (IPTV) is carried out, how the business models around this phenomenon work, and thereby provide a basis for subsequent identification of possible responses to tackle the challenge of the phenomenon more effectively. It is the first major study that reviews the existing literature, the legislative framework and case-law in the EU and provides structural analysis of existing business models with regard to unauthorised delivery of television content over the internet. In addition, the study provides the first assessment results of the magnitude of illegal PTV across the EU in terms of active users and unlawful revenue obtained from infringing activities.	https://euiipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/observatory/documents/reports/2019_Illegal_IPTV_in_the_European_Union/2019_Illegal_IPTV_in_the_European_Union_Full_en.pdf	
	ESINT	The Oxford Intellectual Property Research Centre	2018	Study on voluntary registration and deposit systems: United States and China	This research study provides up-to-date information on the functioning of voluntary registration and deposit systems (including copyright registration systems) that are relevant for the purposes of intellectual property (IP) protection,1 with three qualifications. The aim of this study is to inform the feasibility analysis conducted by the European Union Intellectual Property Office (EUIPO) on establishing a general-purpose, digital, voluntary deposit system at the EU level.	https://euiipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/observatory/documents/reports/Voluntary_Registration/2018_Voluntary_Registration_en.pdf	

Priedas Nr. 2

Tyrimai 5/6

Užsakovas	Tyrimą atliko	Metai	Tyrimo pavadinimas	Tyrimo tikslas	Nuoroda	Vienlapis / infografikas
ESINT	ESINT	2016	Research on online business models infringing intellectual property rights	This study aims to deepen the understanding of how the online environment interacts with IP infringements as it was noticed that IPRs are systematically being misused as a way to disseminate malware, carry out illegal phishing and simple fraud to the detriment of consumers, businesses and ordinary internet users. This study sheds light on the variety of online business models infringing IPR through numerous illicit examples of marketing on Business-to-Business (B2B) and Business-to-Consumer (B2C) websites, online marketplaces and social media.	https://euiipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/observatory/resources/Research_on_Online_Business_Models_IBM/Research_on_Online_Business_Models_IBM_en.pdf	
ESINT	Deloitte	2016	Study on voluntary collaboration practices in addressing online infringements of trade mark rights, design rights, copyright and rights related to copyright	This study consists of an analysis of the six following voluntary collaboration practices (VCPs) addressing online infringements of trade mark rights, design rights, copyright and rights related to copyright. The study focusses on the following topics: The role of the parties involved in the VCPs; the duties and procedures envisaged by them; their coexistence with legal frameworks and related case law; the role of technologies used (if any); the costs assumed by parties to the VCPs; the role of educational activities; and the effectiveness of the VCPs.		
ESINT	WhiteBullet Solutions Ltd.	2016	Digital advertising on suspected infringing websites	The report gives a 'snapshot' of the digital advertising landscape and aims to detail the scale of the ad-based funding of suspected IP infringing websites affecting the EU market. In this study, 280 suspected IP-infringing websites were monitored from each of the 28 EU Member States over a six-week period from May to July 2015.	https://euiipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/observatory/documents/publications/Digital+Advertising+on+Suspected+Infringing+Websites.pdf	
IP infringement across sectors tyrimai						
ESINT	ESINT	2021	Interagency Cooperation at National and International Level: An assessment of good practices for improving IPR enforcement	The report includes information about: the existence of interagency cooperation in the area of IPR enforcement, its nature, the involvement of different stakeholders and authorities, and the type of activities carried out in this framework.	https://euiipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/observatory/documents/reports/2021_Interagency_Cooperation/2021_Interagency_Cooperation_at_National_and_International_Level_An_assessment_of_good_practices_for_improving_IPR_enforcement_study_FullR_en.pdf	https://euiipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/observatory/documents/reports/2021_Interagency_Cooperation/2021_Interagency_Cooperation_at_National_and_International_Level_An_assessment_of_good_practices_for_improving_IPR_enforcement_study_Ex_Summ_en.pdf
ESINT	ESINT/Europol	2019	Intellectual Property Crime Threat Assessment Study	This joint EUIPO/Europol study provides a unique assessment of the emerging threats and impact of intellectual property crime in the European Union (EU). It builds upon the jointly developed situation reports of 2015 and 2017, continuing the excellent cooperation between the two agencies in the fight against counterfeiting and piracy. The report highlights how intellectual property (IP) crime has further evolved and now covers nearly every product sector imaginable. It also puts the spotlight on the ever evolving influence of the online environment on the trade in counterfeit goods and piracy, including the increased use of social media.	https://www.euiipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/observatory/documents/reports/2019_IP_Crime_Threat_Assessment_Report/2019_IP_Crime_Threat_Assessment_Report.pdf	
Pasaulinė intelektinės nuosavybės organizacija (PINO)						

Priedas Nr. 2

Tyrimai 6/6

	Užsakovas	Tyrimą atliko	Metai	Tyrimo pavadinimas	Tyrimo tikslas	Nuoroda	Vienlapis / infografikas
	PINO	WIPO and IFRRO	2017	International Survey on Text and Image Copyright Levies	The publication builds on and updates the first two surveys published in 2014 and 2015, and analyzes the origins, scope and current use of these levies around the world, and their role in ensuring easy legal access to copyright material. The Survey also shows how and why text and image (TI) levies are different from audio and audio-visual private copying levies. As with the first two surveys, it uses data from IFRRO members. The methodology and scope are unchanged.	https://www.wipo.int/publications/en/details.jsp?id=4192&plang=EN	
	PINO	WIPO/Thuiskopie	2017	International Survey on Private Copying - Law and Practice 2016	The survey provides a global view of private copying compensation (also known as private copying levies), an important element of copyright and related rights infrastructure. It aims to facilitate evidence-based decision-making and to provide an update on important developments in the private copying law and practice of countries that have such an exception in their legal arsenals.	https://www.wipo.int/publications/en/details.jsp?id=4183&plang=EN	
	PINO	WIPO/Thuiskopie	2016	International Survey on Private Copying - Law and Practice - 2015	The survey provides a global view of private copying compensation (also known as private copying levies), an important element of copyright and related rights infrastructure. It aims to facilitate evidence-based decision-making and to provide an update on important developments in the private copying law and practice of countries that have such an exception in their legal arsenals.	https://www.wipo.int/publications/en/details.jsp?id=4010&plang=EN	
	PINO	WIPO and IFRRO	2015	International Survey on Text and Image Copyright Levies	The study analyzes the origins, scope and current use of text and image copyright levies around the world. It shows the role of this mechanism for ensuring easy legal access to copyright material and its major differences with audio and audio-visual private copying levies. The Survey is based on data from IFRRO members and provides an overview of this important income stream for copyright holders.	https://www.wipo.int/publications/en/details.jsp?id=4015&plang=EN	
	PINO	WIPO and IFRRO	2014	International Survey on Text and Image Copyright Levies	The publication provides an international overview of the functioning of the various models of text and image levies which are currently in operation across the world. The survey demonstrates that the practice of operating levies is a commonly used way to provide authors and publishers with remuneration for certain uses of their copyright works.	https://www.wipo.int/publications/en/details.jsp?id=3257&plang=EN	
	PINO	WIPO/Thuiskopie	2013	International Survey on Private Copying - Law and Practice - 2012	This publication describes national systems on compensation for private copying and provides available data on their operation in different countries around the world. The survey offers a global overview of this important element of the copyright infrastructure.	https://www.wipo.int/publications/en/details.jsp?id=3166&plang=EN	
	PINO	The Gallup Organization	2007	Global Consumer Awareness, Attitudes, and Opinions on Counterfeiting and Piracy	This survey aims to understand attitudes and behaviors of consumers on counterfeiting and piracy.	https://www.wipo.int/ip-outreach/en/tools/research/details.jsp?id=786	

Priedas Nr. 3
Iniciatyvos 1/2

	Iniciatyvos pavadinimas	Iniciatyvos aprašymas	Organizacijos pavadinimas	Tema	Auditorija	Veikimo lygmuo	Iniciatyvos data/pradžią	Ar tęstinis	Kiek žmonių pasiekia
1.	PIN diena mokyklose	LATGA kartu su žiniomis įvairių sričių autoriais rengia edukacinių pamokų ciklą „PIN diena mokyklose“. Šių pamokų metu kūrėjai pasakoja moksleiviams apie piratavimo daromą žalą per savo asmenines patirtis. LATGOS atstovai supažindina su legaliomis svetainėmis, kuriose galima klausytis muzikos ir žiūrėti filmus, atsako į moksleiviams kylančius klausimus.	LATGA	Švietimas	Moksleiviai	Nacionalinis	Nuo 2017	Taip	nėra informacijos
2.	Prisijungusi Lietuva	Projekto tikslas – padėti gyventojams išmokyti veiksmingai, saugiai, atsakingai naudotis informacinėmis technologijomis bei internetu ir jo teikiamomis galimybėmis. Šalies gyventojai turi galimybę daugiau sužinoti apie piratavimo žalą, kaip atpažinti nelegalaus turinio svetaines ir kur rasti legalias muzikos bei filmų platformas. Šie nemokami skaitmeninio raštingumo mokymai vyksta visose šalies viešosiose bibliotekose – juose jau dalyvavo daugiau kaip 500 tūkst. žmonių.	Informacinės visuomenės plėtros komitetas prie Susisiekimo ministerijos	Švietimas	Visuomenė	Nacionalinis	Nuo 2018	Taip	500 000
3.	Pakartot.lt	AGATOS įkurta didžiausia lietuviškos muzikos klausymosi platforma. Asociacijos teigimu, praėjusiais metais ši svetainė per mėnesį vidutiniškai sulaukdavo 70 tūkst. unikalių vartotojų.	AGATA	Prieinamumo didinimas	Visuomenė	Nacionalinis	Nuo 2014	Taip	70 000 unikalų vartotojų per mėn.
4.	Kino fondas	AVAKOS įkurta pirmoji legali kino platforma Lietuvoje. Turinys apima Lietuvos kino klasikos bei šių dienų naujausius Lietuvos ir užsienio kūrėjų filmus, tiek ilgametražius, tiek trumpametražius. Nuo sukūrimo sulaukta daugiau nei 170 tūkst. lankytojų, o kas mėnesį joje apsilanko apie 10 tūkst. vartotojų. Aktyviausia „Kino fondo“ auditorija – 18-34 m. gyventojai.	AVAKA	Prieinamumo didinimas	Visuomenė	Nacionalinis	Nuo 2014	Taip	Apie 10 000 apsilankymų per mėn.
5.	Nevagiam.lt	Iniciatyva kurianti kampanijas, skatinančias legalaus turinio vartojimą, edukuojančias apie nelegalaus turinio sukeltą žalą. Nevagiam.lt pateikia legalių prieigų sąrašą: muzikai, knygoms ir filmams.	LATGA, AGATA, AVAKA, INAC, Lietuvos muzikos verslo asociacija, M.A.M.A.	Švietimas, prieinamumo didinimas	Visuomenė	Nacionalinis	Nuo 2018	Taip	nėra informacijos
6.	Žiūrėk legaliai	Įrankis, kurio galima patikrinti nuorodą į skaitmeninio turinio svetainę. Įrankis parodo, ar svetainė talpina turinį legaliai.	INAC	Prieinamumo didinimas	Visuomenė	Nacionalinis	nėra	Taip	nėra informacijos
7.	WEB seminarų ciklas „Aurorių teisių pradžiamokslis. Ką apie savo teises privalo žinoti kiekvienas autorius?“	Asociacijos LATGA nemokamų WEB seminarų ciklas apie autorines teises. WEB seminarai skirti literatūros kūrinių autoriams, audiovizualiųjų kūrinių (kino, TV, vaizdo klipų) autoriams.	LATGA	Švietimas	Autoriai	Nacionalinis	nėra informacijos	Ne	nėra informacijos
8.	Vaizdo konferencijos- diskusijos apie autorių teises	Projektas „Vaizdo konferencijos-diskusijos apie autorių teises“ užpildo žinių apie autorių teisių sistemą spragas, pasitelkiant tiek Asociacijos LATGA, tiek kitų organizacijų, dirbančių autorių teisių srityje, specialistus, taip pat į diskusijas kviečiami žinomi įvairių sričių autoriai.	LATGA	Švietimas	Visuomenė	Nacionalinis	nėra informacijos	Ne	nėra informacijos
9.	Naudok legaliai	Svetainės tikslas – talpinti ir susisteminti visą legalų komercinį interneto turinį platinamą Lietuvoje bei užsienyje ir teikti informaciją vartotojui apie legalaus turinio šaltinius. Legalaus turinio portalas, kuriame talpinamos nuorodos į legalaus turinio šaltinius internete (muzikos, televizijos ir filmų, elektroninių knygų, vaizdo žaidimų ir sporto transliacijų).	KM, ESINT	Prieinamumo didinimas	Visuomenė	Nacionalinis	Nuo 2020 06 25	Taip	nėra informacijos

Priedas Nr. 3

Initiatyvos 2/2

Initiatyvos pavadinimas	Initiatyvos aprašymas	Organizacijos pavadinimas	Tema	Auditorija	Veikimo lygmuo	Initiatyvos data/pradžia	Ar tęstinis	Kiek žmonių pasiekia
10. Konkursas "A autorių teisių ir gretutinių teisių apsauga"	Lietuvos kultūros taryba skyrė 535 630, 00 EUR 53 įmonėms/įstaigoms, kurios pateikė siūlymus projektams skatinti teisėtą kūrinių bei gretutinių teisių objektų panaudojimą, ugdyti visuomenės pagarbą kūrybinei veiklai bei autorių ir gretutinėms teisėms, stiprinti nepakantumą neteisėtam turinio naudojimui. Projektai turėjo įvykti birželio 1 - rugsėjo 30.	Lietuvos Kultūros taryba	Švietimas, prieinamumo didinimas	Autoriai	Nacionalinis	2021 06 - 2021 08	Ne	nėra informacijos
11. FILM HUNT: legalaus kino savaitė	Festivalio „Kino pavasaris“ iniciatyva „Film Hunt: legalaus kino savaitė“. Renginio metu aptariama, kas yra autoriaus teisės ir intelektinė nuosavybė, kokią žalą dėl piratavimo patiria patys kūrėjai, kaip atskirti legalias filmų žiūrėjimo platformas nuo nelegalių, kas iš tiesų yra kokybiškas turinys, kur jo ieškoti ir kaip jį panaudoti edukacijos procese. Tai dviejų dienų konferencija pedagogams, kūrybinės dirbtuvės, žymių lektorių pranešimai, įdomių piratavimo atvejų analizė ir parodomosios pamokos.	Festivalis "Kino pavasaris"	Švietimas	1–12 kl. mokytojai	Nacionalinis	2021 spalio 25–29 dienomis	Ne	nėra informacijos
12. „Pradėk nuo savęs“	Socialinė akcija nukreipta prieš interneto piratus, darančius nelegalų verslą iš muzikos, filmų ir kito intelektualinio turinio. Lektoriai kelis mėnesius rengė susitikimus su jaunimu, studijuojančiu kūrybines industrijas, rinkodarą, dizainą, teisę, humanitarinius mokslus ir pan.	Lietuvos muzikos verslo asociacija	Švietimas	Visuomenė	Nacionalinis	Nuo 2017 metų	Taip	nėra informacijos
13. Cinema club	Kino nuomos internete klubas CinemaClub.eu - Baltijos šalių online filmų nuomos svetainė, kurioje visus geriausius bei mėgiamiausius filmus galite išsinuomoti ir mėgautis geru kinu.	INAC	Prieinamumo didinimas	Visuomenė	Nacionalinis	nėra informacijos	Taip	nėra informacijos
14. Meno teisės, mano pareigos	Edukacinė autorių teisių programa Lietuvos mokykloms. Programą sudaro: pamokų idėjos, mokomasis filmas, teorinė dalis. Projektas skirtas 5 - 12 klasių pedagogams.	Meno avilys	Švietimas	5 - 12 kl. mokytojai	Nacionalinis	Nuo 2020	Taip	nėra informacijos

Priedas Nr. 4

Nelegalaus turinio vartotojas

Kriterijus	Žmonių dalis, sąmoningai naudojusių nelegalų skaitmeninį turinį, %
Lytis	
Vyras	10%
Moteris	6%
Amžius	
15 - 24	23%
25 - 39	12%
40 - 54	5%
55+	3%
Amžius, kada nutraukė nuolatinės studijas	
15	3%
16 - 17	6%
20+	6%
Vis dar studijuoja	23%
Nestudijuoja	12%
Profesinis statusas	
Savarankiškai dirbantis	8%
Darbuotojas	7%
Fizinis darbuotojas	9%
Be profesinio statuso	9%
Gyvenamoji vieta	
Kaimo vietovė	6%
Mažas arba vidutinio dydžio miestas	7%
Didelis miestas	10%
Namų ūkio dydis	
1 žmogus	6%
2 žmonės	6%
3 žmonės	10%
4+ žmonės	13%
Skaitmeninio turinio vartojimo lygis	
Gausus	17%
Ribotas	6%
Jokio	2%
Yra sąmoningai pirkę padirbinius	
Taip	47%
Ne	6%